

Spolupráce aktérů v oblasti rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Hornovsacko

Lenka Vaculčíková

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka VACULČÍKOVÁ**
Osobní číslo: **M081459**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Spolupráce aktérů v oblasti rozvoje cestovního
ruchu v mikroregionu Hornosacko**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vymezte základní pojmy a koncepty problematiky cestovního ruchu.
- Vysvětlete význam spolupráce aktérů cestovního ruchu.

II. Praktická část

- Analyzujte předpoklady cestovního ruchu v mikroregionu Hornosacko.
- Zhodnoťte stav a tendence spolupráce aktérů cestovního ruchu v mikroregionu Hornosacko.
- Navrhněte možnosti rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Hornosacko.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- [1] HORNER, S., SWARBROOKE, J. Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. 488 s. ISBN 80-247-0202-9.
[2] PÁSKOVÁ, M. Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu. 2. vyd. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2009. 298 s. ISBN 978-80-7435-006-1.
[3] PETRŮ, Z. Základy ekonomiky cestovního ruchu. 2. vyd. Praha: Idea Servis, 2007. 124 s. ISBN 978-80-85970-55-5.
[4] WOKOUN, R. a kol. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jiří Novosák, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **4. dubna 2011**
Termín odevzdání bakalářské práce: **20. května 2011**

Ve Zlíně dne 4. dubna 2011

prof. Dr. Ing. Deahomira Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
 - bez omezení;
 - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací

(1) Vysoká škola nezajišťuje zveřejňování disertačních, diplomových, bakalářských a rigorózních prací, a kterých proběhla obhajoba, včetně poznámek k spisovně a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze bakalářských prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdání uchazečem k obhajobě musí být již nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisk, opisy nebo rozmnožování.

(3) Písemně lze odevzdané práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3.

(3) Do práva autorského také nepatří právo školy nebo školitelů či vzdělávací zařízení, ač je-li cílem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu či výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořit tiskem nebo studiem le, způsoby školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školitelům či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školitel či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odepře-li autor školního díla udělit svolení bez výhradního smlouvy, mohou se tyto svobody domáhat nárokem občanského práva jeho vůle v soudu. Ústanovení § 35 odst. 3 zůstává nezáporné.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 20. 5. 2011

Kovářková

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněným zájmem školy nebo školáka či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školák či vzdělávací zařízení jsou oprávněny poskytovat, aby jim autor školního díla z vyjádřil své souhlasné v souvislosti s užitím díla či poskytnout licenci podle odstavce 2 přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se příkladem k výši vyjádřil souhlasného školou nebo školákem či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tématem mé bakalářské práce je spolupráce aktérů v oblasti rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Hornovsacko. V úvodních kapitolách uvádím obecné definice a typologie podstatné pro pochopení problematiky rozvoje cestovního ruchu. Dále analyzuji teoretické poznatky nabyté z literárních zdrojů, které se věnují předpokladům cestovního ruchu, destinačnímu marketingu a managementu a spolupráci aktérů v oblasti rozvoje cestovního ruchu. Navazující praktická část obsahuje souhrn stěžejních předpokladů cestovního ruchu v mikroregionu Hornovsacko, současné tendence spolupráce místních aktérů v této oblasti a návrhy, které by vedly ke zlepšení podmínek pro rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu Hornovsacko.

Klíčová slova: cestovní ruch, předpoklady cestovního ruchu, spolupráce, mikroregion Hornovsacko

ABSTRACT

The subject of my Bachelor's thesis is Cooperation of participants in the area of tourism development in the microregion Hornovsacko. Introductory chapters deal with the definitions and typologies of tourism. They are essential to understand the questions of development of tourism. In the theoretical part I analyze theoretical findings from literature which are concerned with suppositions of tourism, tourism marketing, and cooperation of participants in the area of tourism development. Consequential analytic part contains complex of the most important suppositions of tourism in the microregion Hornovsacko, current trends of participants' cooperation in this area and proposals to get better conditions for tourism development in the microregion Hornovsacko.

Keywords: tourism, suppositions of tourism, cooperation, Hornovsacko microregion

Ráda bych poděkovala panu Mgr. Jiřímu Novosákovi, Ph.D. za jeho odborné vedení a cenné rady při tvorbě bakalářské práce. Taktéž velký dík zasluhují veškerí aktéři, jež jsem kontaktovala, a kteří svou zpětnou vazbou a vstřícností při poskytování informací a podkladů dopomohli k dokončení této práce a k získání plnohodnotných závěrů.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné. Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

Ve Zlíně dne 20. 5. 2011

.....

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 TEORETICKÉ ASPEKTY PROBLEMATIKY CESTOVNÍHO RUCHU	12
1.1 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU	12
1.2 SYSTÉM CESTOVNÍHO RUCHU	13
1.2.1 Subjekt cestovního ruchu	13
1.2.2 Objekt cestovního ruchu	14
1.3 TYPOLOGIE CESTOVNÍHO RUCHU.....	15
1.3.1 Druhy cestovního ruchu	15
1.3.2 Formy cestovního ruchu.....	17
1.4 PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	19
1.4.1 Přírodní předpoklady.....	20
1.4.2 Kulturně-historické předpoklady	20
1.4.3 Společensko-realizační předpoklady.....	21
1.4.4 Administrativně-organizační předpoklady	22
1.5 VÝZNAM SPOLUPRÁCE	22
1.5.1 Předpoklady spolupráce	23
1.5.2 Destinační management	24
1.5.3 Destinační marketing	26
2 ORGANIZACE CESTOVNÍHO RUCHU V ČR	30
2.1 KONCEPCE STÁTNÍ POLITIKY CESTOVNÍHO RUCHU V ČR.....	31
2.2 DALŠÍ AKTÉŘI CESTOVNÍHO RUCHU V ČR	32
2.3 RAJONIZACE ČR.....	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
3 PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU HORNOVSACKO	38
3.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O MIKROREGIONU HORNOVSACKO.....	38
3.1.1 Územní vymezení.....	38
3.1.2 Obyvatelstvo	40
3.1.3 Trh práce	42
3.2 PŘÍRODNÍ PŘEDPOKLADY	46
3.2.1 Životní prostředí.....	47
3.2.2 Zvláště chráněná území.....	47
3.3 KULTURNĚ-HISTORICKÉ PŘEDPOKLADY	48
3.3.1 Kulturní a historické památky	49
3.3.2 Kulturní zařízení a kulturní akce.....	50
3.3.3 Sportovní akce.....	52
3.4 SPOLEČENSKO-REALIZAČNÍ PŘEDPOKLADY.....	53
3.4.1 Infrastruktura cestovního ruchu	53
3.4.2 Technická a občanská infrastruktura.....	60

4	SPOLUPRÁCE JAKO FAKTOR ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU HORNOVSACKO	62
4.1	VYMEZENÍ SPOLUPRACUJÍCÍCH AKTÉRŮ CR V MIKROREGIONU HORNOVSACKO	62
4.1.1	Zástupci veřejného a neziskového sektoru.....	62
4.1.2	Zástupci soukromého sektoru	63
4.2	TENDENCE SPOLUPRÁCE VYBRANÝCH AKTÉRŮ CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU HORNOVSACKO	64
4.2.1	Sdružení Valašsko – Horní Vsacko.....	64
4.2.2	MAS Valašsko – Horní Vsacko	66
4.2.3	Informační centrum Velké Karlovice.....	68
4.3	PŘESHraniční SPOLUPRÁCE	70
5	MOŽNOSTI ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU HORNOVSACKO.....	72
5.1	PODPORA PŘESHraniční SPOLUPRÁCE SE SLOVENSKOU REPUBLIKOU	72
5.2	VYTVOŘENÍ ORGANIZACE CR V MIKROREGIONU HORNOVSACKO.....	73
5.3	TVORBA SÍTĚ CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU HORNOVSACKO	74
	ZÁVĚR	75
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	77
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	80
	SEZNAM OBRÁZKŮ	81
	SEZNAM TABULEK.....	82
	SEZNAM PŘÍLOH.....	83

ÚVOD

Cestovní ruch je součástí problematiky rozvoje regionů. Stále častěji můžeme sledovat spojitost cestovního ruchu s přímým rozvojem jednotlivých regionů. Rozvoj cestovního ruchu je závislý na lidském snažení uchovávat hodnoty přírodního a kulturního dědictví v regionech každého státu. Souvisí také s iniciativou podnikatelů přinášet do oblastí svého bydliště potenciál rozvoje ve sportovním, kulturním či zábavním vyžití a samozřejmě se cestovní ruch snaží o zvyšování zisků ze své činnosti, kterými zčásti financují projekty na rozvoj infrastruktury cestovního ruchu. Cestovní ruch bychom měli vnímat jako velmi silnou ekonomickou aktivitu, ať už z pohledu celosvětového počtu zaměstnaných osob nebo svým objemem tržeb, díky němuž se řadí do popředí mezi nejvýznamnější ekonomická odvětví, jako je například petrochemický či automobilový průmysl. [4]

Cestovní ruch dále představuje jednu z mála rozvojových možností periferních regionů. Tato práce se blíže zabývá mikroregionem Valašsko – Horní Vsacko (dále Hornovsacko), který k periferním regionům bezesporu patří. Mikroregion Hornovsacko má díky svým specifickým předpokladům, mezi které patří zejména rozmanitá, zachovalá příroda a přetrvávající tradice a zvyklosti původních obyvatel Valachů, velmi dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. A proto je zvolené téma této bakalářské práce vhodné, aktuální a důležité. Je zjevné, že výběrem vhodné strategie je možné posilovat jednotlivé aspekty rozvoje cestovního ruchu, přičemž spolupráce aktérů ve zvoleném území může přispět k rychlému a efektivnímu dosažení stanovených cílů.

Cílem této práce je tedy zhodnotit předpoklady cestovního ruchu v modelovém území mikroregionu Hornovsacko a to s důrazem na spolupráci aktérů v území. Práce se člení na dvě základní části a to část teoretickou a praktickou. V teoretické části práce jsou vymezeny základní definice a poznatky problematiky cestovního ruchu, které zamezí případné další dezinterpretaci, a organizační architektura cestovního ruchu v rámci České republiky. Kapitola věnující se významu spolupráce, s níž úzce souvisí problematika destinačního managementu a marketingu je výchozím bodem pro aplikaci těchto poznatků v navazující analytické části. V praktické části byly popsány a zhodnoceny přírodní, kulturně-historické a společensko-realizační předpoklady vztahující se na vybraný mikroregion Hornovsacko a následně analyzována spolupráce aktérů ve zkoumaném území. Na základě zjištěných poznatků pak byly navrženy možnosti dalšího rozvoje cestovního ruchu v území.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÉ ASPEKTY PROBLEMATIKY CESTOVNÍHO RUCHU

„Cestovní ruch je významný společensko-ekonomický fenomén jak z pohledu jednotlivce, tak i společnosti. Každoročně představuje největší pohyb lidské populace nejen za účelem rekreace, ale i poznávání. Je pozoruhodnou součástí spotřeby a způsobu života obyvatel, zejména ekonomicky vyspělých zemí.“ [4]

Vymezení základních pojmů souvisejících s cestovním ruchem, je stěžejním předpokladem pro pochopení a orientování se v této problematice.

1.1 Definice cestovního ruchu

Cestovní ruch je charakteristický svou mezioborovostí, tudíž je možné definovat cestovní ruch z mnoha pohledů, ať již z hlediska ekonomického, sociologického, geografického či ekologického. Nicméně samotná podstata, a tedy i definice cestovního ruchu není výstižně stanovena. Již po několik desítek let vznikají různé názory na definici cestovního ruchu a doprovodných pojmů. Až v roce 1991 se Světové organizaci cestovního ruchu podařilo ustanovit definici, která chápe cestovní ruch jako: *„činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa ležícího mimo její běžné prostředí (místo bydliště), a to na dobu kratší než je stanovená, přičemž hlavní účel cesty je jiný než výkon výdělečné činnosti v navštíveném místě.“¹ [4]*

Stále intenzivněji se setkáváme s pojmem **průmysl cestovního ruchu**, který nemůžeme zaměnit s cestovním ruchem jako takovým. Do průmyslu cestovního ruchu řadíme veškeré činnosti veřejného a soukromého sektoru s cílem dosažení ziskovosti. Mluvíme zde o aktivitách různých cestovních kanceláří a cestovních agentur, které využívají moderních metod řízení, plánování a monitorování. Uplatňují se principy partnerství mezi soukromou a veřejnou sférou, kde primárním cílem veřejného sektoru je snaha o zatraktivnění daného regionu pro potenciální turisty a naopak cílem soukromého sektoru je zisk plynoucí z podnikání v této oblasti a snaha obstát v konkurenci. [1], [2], [4]

¹Stanovená doba v mezinárodním cestovním ruchu je vymezena na jeden rok. V domácím cestovním ruchu se chápe po maximální dobu šesti měsíců. [4]

1.2 Systém cestovního ruchu

Cestovní ruch je systémem, jenž funguje na základě vzájemných vztahů mezi objekty a subjekty cestovního ruchu. Rozhodující je i vztah celého systému CR² s vnějším a vnitřním okolím. Okolí chápeme jako ekonomické, demografické, sociální, psychologické, ekologické, politické a jiné vlivy ve sledovaném prostředí. Psychologické vlivy odráží konkrétní zájmy účastníků CR a místních obyvatel. Ekonomické rozčlenění dle příjmů a příslušnost k sociálním skupinám zastřešují sociálně-ekonomické vlivy. Ostatní vlivy zahrnují např. fond volného času a obvyklý způsob jeho využití. Ve své podstatě jsou tím vymezeny právě vztahy všech aktérů v oblasti rozvoje cestovního ruchu. Zlepšení podmínek strategického rozvoje se děje v závislosti na stupni kooperace těchto subjektů a stupni koordinace jejich činností ke stanoveným cílům. [1], [4]

1.2.1 Subjekt cestovního ruchu

Jako subjekt cestovního ruchu vnímáme každého účastníka cestovního ruchu jako takového. Tento účastník, ať už se jedná o obyvatele, který v daném území žije nebo zde přijíždí z jiných krajů či zemí, poptává po nabízených atraktivitách cestovního ruchu. Má potřebu rekreovat se, sportovně se vyžít či zažít neobvyklé zážitky. Dle závěrů Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu z roku 1991 rozlišujeme tyto subjekty do několika tříd: [4]

- stálý obyvatel,
- návštěvník,
- turista,
- výletník.

Stálý obyvatel (rezident) je osoba, která pobývá na konkrétním území alespoň šest po sobě následujících měsíců před příchodem do jiného místa. V případě zahraničního cestovního ruchu se jím rozumí osoba, která v dané zemi žije aspoň jeden rok před příchodem do jiné země. [4]

² CR je zkratkou pro cestovní ruch.

Návštěvník je taktéž rozlišován dle podoby cestovního ruchu. V domácím cestovním ruchu návštěvník přijíždí na jiné místo v zemi svého trvalého bydliště na dobu kratší než šest měsíců. V zahraničním cestovním ruchu je situace totožná s rezidentem. Nicméně musíme podotknout, že návštěvník necestuje za účelem výdělku. [4]

Turistou je osoba, pro kterou je příznačné alespoň jednodenní přespání mimo místo trvalého bydliště. V tomto případě rozlišujeme turistu na dovolené, který pobývá v dané lokalitě více než určený počet dní a nocí (ten se různí v každé zemi) anebo turistu pobývajících krátkodobě mimo místo trvalého bydliště. [4]

„Výletník je návštěvník, který nepřebývá na dobu kratší 24 hodin s tím, že přenocuje v navštíveném místě.“ [4]

Dle známého sociologa Cohena je možné turisty specifikovat dle zážitků. Tyto turisty dělí na: [2]

- **rekreační turisty** – dávají přednost fyzické rekreaci před společenskými aktivitami v destinaci;
- **diverziální turisty** – vyhledávají pestré a rozmanité aspekty trávení dovolené, snaží se oprostit od každodenních povinností;
- **zážitkové turisty** – vyhledávají adrenalinové a zcela autentické zážitky;
- **experimentální turisty** – dávají přednost přímému kontaktu s místní kulturou;
- **existenciální turisty** – jejich cílem je poznat způsob života jiných kultur, jiné zvyklosti a tradice.

1.2.2 Objekt cestovního ruchu

Objektem cestovního ruchu je statek, resp. ten produkt, jenž je pro subjekty nabízen. Jedná se tedy o atraktivitu v daném místě, ať už jsou přírodního nebo uměle vytvořeného charakteru, které zajišťují jednotlivé podniky a instituce cestovního ruchu. [4]

Za objekt cestovního ruchu považujeme: [1]

- celkový objem a strukturu rekreačních příležitostí,
- kvalitativní úroveň poskytovaných služeb jednotlivými stravovacími a ubytovacími zařízeními,

- vybavenost destinace z hlediska rekreačního vyžití,
- ceny služeb a statků (ubytování, stravování, kultura, sportovní vyžití),
- dostupnost destinací (dopravní spoje, úroveň silnic a dálnic).

Výstižně objekt cestovního ruchu definuje Marie Hesková, která jím rozumí celkovou nabídku v destinaci. Rozlišuje tedy: [4]

- **primární nabídku cestovního ruchu**, která zahrnuje přírodní a kulturní potenciál pro účastníky cestovního ruchu;
- **sekundární nabídku cestovního ruchu**, kterou rozumí prostředky k naplnění primárního účelu, tzn., že do této skupiny spadá infrastrukturní vybavenost v dané lokalitě (kupříkladu hotely, penziony, restaurace, kulturní, sportovní areály aj).

1.3 Typologie cestovního ruchu

V další teoretické podkapitole rozlišujeme druhy a formy cestovního ruchu, které neustále prochází svým rozvojem v závislosti na tlaku poptávky účastníků cestovního ruchu.

1.3.1 Druhy cestovního ruchu

Rozlišujeme několik druhů cestovního ruchu v závislosti na potřebě a motivaci účastníků cestovat. Jednotlivé druhy jsou mezi sebou vzájemně provázané, poněvadž nemůžeme nikdy s jistotou říci, že v určité lokalitě se výhradně rozvíjí pouze jeden určitý druh. Nevykytují se pouze v čisté podobě, naopak druhy cestovního ruchu spolu koexistují, přičemž alespoň jeden z nich mívá dominantní charakter. [4]

Mezi hlavní druhy CR řadíme: [4]

- **Rekreační cestovní ruch** je spojován jak s aktivním, tak pasivním odpočinkem účastníka (táboření, procházky, chalupaření atd.). Spadají zde individuální popř. rodinné rekreace, kdy předpokladem pro rozvoj rekreačního cestovního ruchu je například neznečištěné životní prostředí.
- **Sportovní cestovní ruch** je chápán v aktivním pojetí, kdy předpokládáme, že se účastník bude věnovat sportovním a tedy fyzicky zátěžovým činnostem (např. cykloturistice, sportovním hrám, pěší turistice, mototuristice, lyžování atd.).

- **Dobrodružný cestovní ruch** je poddruhem sportovního cestovního ruchu, kdy účastník podstupuje částečné riziko například u adrenalinových sportů, vysokohorské či jeskynní turistiky a jiných zátěžových aktivit ohrožující lidské zdraví.
- **Lázeňský cestovní ruch** je určen osobám se zdravotními problémy nebo osobám, které preventivně chrání své zdraví. Lázeňství poskytuje léčebné činnosti, rehabilitace, ale také relaxační a kulturní činnosti, které návštěvníkům zpříjemňují pobyt v daném lázeňském středisku.
- **Poznávací cestovní ruch** je zpravidla organizovaná činnost objektů cestovního ruchu, která nabízí turistům možnost poznávat vzdálená místa, historické památky a odlišné zvyky a tradice.
- **Myslivecký a rybářský cestovní ruch** jsou souhrnem charakteristických znaků rekreačního a zároveň sportovního cestovního ruchu. Nicméně podmínkou provozování takového druhu cestovního ruchu je nutnost vlastnit určité oprávnění pro vykonávání činností jako je lov zvěře či lov ryb.
- **Náboženský (poutní) cestovní ruch** je zaměřen tematicky na osoby věřící a religiozní s touhou poznat zvyklosti jiných věřících nebo s přáním navštívit náboženská pamětní místa.
- **Obchodní cestovní ruch** je souhrnem činností, které přímo souvisí s výkonem profese účastníka a podmínkou je uskutečnění příslušných pracovních činností mimo místo trvalého bydliště.
- **Stimulační cestovní ruch** motivuje pracovníky vysílané na služební cesty k větší pracovní efektivnosti. Slouží pro zlepšení vztahů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli.
- **Kongresový cestovní ruch** v sobě zahrnuje obchodní i stimulační cestovní ruch. Kongresový cestovní ruch podněcuje výměnu vědeckých a odborných zkušeností osob, jež se účastní pořádaných kongresů, konferencí či odborných seminářů.

Druhy cestovního ruchu jsou předmětem zájmu marketingových průzkumů. Hlavní důvody návštěv České republiky zahraničními turisty jsou reflektovány v následující tabulce.

Tab. 1. Druhy CR podle míry návštěvnosti v období červenec – září 2009. [17]

DRUH CESTOVNÍHO RUCHU	% NÁVŠTĚVNOSTI
Rekreační a poznávací cestovní ruch	54 %
Společenský cestovní ruch, návštěvy příbuzných a známých	18 %
Obchodní cesty	11 %
Návštěvy kulturních akcí, festivalů, přehlídek a sportovních akcí	6 %
Aktivní turistika, sportovní vyžití	5 %
Kongresové meetingy, semináře, firemní veletrhy	2 %
Zdravotní a lázeňské pobyty, léčebné procedury	2 %
Nákupy	2 %

1.3.2 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu reagují na konkrétní potřeby a přání cestujících. Typologie forem zahrnuje více klasifikačních kritérií například: [1], [4], [24]

- **Dle délky trvání pobytu v dané lokalitě:** krátkodobý cestovní ruch, střednědobý cestovní ruch, dlouhodobý cestovní ruch.
Pobyt v území mimo trvalé bydliště účastníka cestovního ruchu po dobu kratší jak 3 dny spadá do kategorie krátkodobého cestovního ruchu. Střednědobý cestovní ruch se odehrává v časovém rozmezí 3 – 5 dnů a do dlouhodobého cestovního ruchu se řadí pobyty delší 5 dnů.
- **Dle ročních období:** sezónní cestovní ruch, mimosezónní cestovní ruch, celoroční cestovní ruch.
Rozlišení sezónního, mimosezónního a celoročního cestovního ruchu je podmíněno konkrétními předpoklady CR v zájmové oblasti. Pro sezónní cestovní ruch jsou

směrodatné přírodní předpoklady území, které určují, zda je oblast vhodná spíše pro zimní či letní cestovní ruch.

- **Dle způsobu zabezpečení:** organizovaný cestovní ruch, neorganizovaný cestovní ruch.

Organizovaný cestovní ruch znamená, že veškeré požadavky účastníka obstarává určitá organizace. Nejčastěji jsou to cestovní kanceláře, které poskytují rozmanité služby či jiné podnikatelské subjekty. Naopak při neorganizované cestě si účastník zajišťuje vše sám, případně s minimálním využitím služeb cestovních kancelářů.

- **Dle geografického hlediska:** domácí cestovní ruch, zahraniční cestovní ruch, mezinárodní cestovní ruch, vnitřní cestovní ruch, národní cestovní ruch, regionální cestovní ruch.

Domácí cestovní ruch se uskutečňuje domácími obyvateli na území jejich státu, zatímco zahraniční cestovní ruch se realizuje za hranicemi státu a rozlišujeme aktivní zahraniční CR (příjezdový) nebo pasivní zahraniční CR (výjezdový). Mezinárodní cestovní ruch je poté součtem příjezdového cestovního ruchu veškerých států světa.

- **Podle počtu účastníků:** individuální cestovní ruch, skupinový cestovní ruch, masový cestovní ruch.

Individuální cestovní ruch znamená, že účastník cestuje zpravidla sám. Skupinový cestovní ruch zahrnuje již větší počet účastníků a různě zaměřené kolektivy a masový cestovní ruch je určen pro zájezdy o velkém počtu účastníků.

- **Dle věku účastníků:** cestovní ruch dětí, cestovní ruch mládeže, rodinný cestovní ruch, seniorský cestovní ruch.

Cestovní ruch dětí a mládeže zahrnuje organizované pobyty (tábory, škola v přírodě).

- **Dle charakteru místa pobytu:** venkovský cestovní ruch, příměstský cestovní ruch, městský cestovní ruch, horský cestovní ruch, přímořský cestovní ruch

Venkovský cestovní ruch je charakterizován rekreačními aktivitami, které se odehrávají na venkově (např. agroturistika). Městský a příměstský CR je zaměřen zejména na kulturní předpoklady.

1.4 Předpoklady rozvoje cestovního ruchu

Předpoklady rozvoje cestovního ruchu jsou primárně zjišťovány při zpracování veškerých projektů a strategií týkajících se problematiky cestovního ruchu. Regiony mohou být diverzifikovány právě díky různorodosti těchto předpokladů nebo naopak mohou být slučovány na základě homogenity prvků, které se vyskytují ve sledovaných územích. Tyto homogenní regiony v rámci cestovního ruchu můžeme nazývat destinacemi. Destinaci cestovního ruchu tudíž chápeme jako území, která mají společný typ potenciálu. Tímto potenciálem máme na mysli účel dané lokality z hlediska turistické atraktivity. Území je možné rozlišovat dle toho, zda mají přírodní, horský či rekreační charakter. Destinací může být i administrativně-územní jednotka, jako je obec, kraj, mikroregion nebo historická územní jednotka, kde řadíme etnografické oblasti. Dle charakteru destinace jsou subjekty v ní různě zainteresovány v oblasti poskytování svých služeb. [1]

V mnoha publikacích je destinace cestovního ruchu definována pomocí čtyř aspektů: [1]

- dle kulturní a přírodní atraktivity prostředí,
- dle technické a materiální vybavenosti sledovaného území (tedy množství a kvality ubytovacích, stravovacích podniků, četnosti a rozmanitosti poskytovaných služeb atd.),
- dle dopravní obslužnosti a celkové dostupnosti území,
- dle dodatečných služeb místních podniků, které působí v cestovním ruchu.

Každá publikace dělí předpoklady s nepatrnou odlišností. Nicméně v zásadě můžeme definovat přírodní, kulturně-historické a realizační předpoklady, které ve své podstatě nejvíce ovlivňují návštěvnost daného regionu. Dále také ekonomické, administrativní a organizační předpoklady, na kterých je postavena struktura cestovního ruchu. Jiní autoři dělí předpoklady rozvoje cestovního ruchu na selektivní, lokalizační a realizační. Selektivní předpoklady charakterizují primární předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Analyzují tedy, zda jsou v zájmové oblasti příhodné ekonomické, demografické, politické, sociologické nebo také ekologické podmínky. Lokalizační předpoklady určují, proč je daný region z hlediska cestovního ruchu pro turisty zajímavý a zahrnují tedy přírodní a kulturně-historické předpoklady. Říkají nám, co určitý region může v oblasti cestovního ruchu nabídnout turistům. Realizačními předpoklady považujeme takové faktory, které umožňují faktickou realizaci cestovního ruchu. O realizačních předpokladech mluvíme v otázce roz-

voje infrastruktury cestovního ruchu. Jedná se tedy o podíl ubytovacích, stravovacích, kulturních, sportovních a jiných rekreačních zařízení v regionu a o dostupnost jimi poskytovaných služeb. Do této kategorie tedy spadá i dopravní infrastruktura a dopravní obslužnost území.

1.4.1 Přírodní předpoklady

Poloha regionu má významný vliv na míru návštěvnosti. Je rozhodující určit, o jaký druh cestovního ruchu může být v dané lokalitě zájem z hlediska přírodních podmínek, kterými zájmová oblast disponuje. Zejména rekreační cestovní ruch je rozvíjen v závislosti na přírodních podmínkách v oblasti. Přírodní předpoklady sledují tyto faktory:

- reliéf a geologie;
- klimatické podmínky;
- vodstvo;
- fauna a flóra;
- přírodní atraktivita;
- životní prostředí.

Neznečištěné životní prostředí a výrazné krajinné prvky vytváří předpoklady pro dlouhodobou a vysokou návštěvnost regionu. V současné době je předmětem zájmu mnoha odborníků problematika dopadů cestovního ruchu na přírodní prostředí. Tyto hrozby lze klasifikovat dle rozsahu na globální, národní, regionální a lokální. Dle doby na ty, které působí krátkodobě nebo dlouhodobě. Některé dopady mohou být dočasněho charakteru, mnohem závažnější hrozbou pro daný region jsou však trvalé a neodstranitelné dopady, které nekorrespondují s trvale udržitelným rozvojem cestovního ruchu. [5]

1.4.2 Kulturně-historické předpoklady

Kulturně-historické atraktivita uspokojují potřeby socializace a zábavy účastníků cestovního ruchu. Souvisí úzce s rozvojem rekreačního, lázeňského, zdravotního a kongresového cestovního ruchu. Kulturně-historické předpoklady zahrnují:

- kulturně historické objekty (hrady, zámky, náboženské stavby, technické památky, lidovou architekturu aj.);
- kulturní zařízení (divadla, kina, koncertní sály, kulturní domy, muzea, galerie, zahrady, parky);
- kulturní a organizované akce (festivaly, koncerty, divadelní představení, slavnosti, jarmarky, poutě a jiné folklorní akce);
- sportovní akce (sportovní dny, soutěže aj.).

Sportovní akce jsou stěžejní podskupinou kulturně-historických předpokladů. V posledních letech se lidé intenzivněji věnují sportu jak po stránce aktivní tak i pasivní. Požadavky na zdravý životní styl člověka v sobě odráží potřebu sportovat, což má za následek zvýšený nárůst návštěvnosti sportovních zařízení v regionech. K tomuto účelu jsou iniciovány sportovně-rekreační služby. Umožňují aktivně využívat přírodní a uměle vytvořené podmínky pro rozvoj sportu, rekreace a turistiky. Jejich poskytování a spotřeba souvisí se snahou využít volný čas formou aktivního odpočinku. Tyto služby rozlišujeme dle toho, zda jsou závislé na přírodních podmínkách regionu (výskyt přírodních koupališť, podmínky pro zimní sporty, jako je lyžování, bruslení aj.), či jsou uměle vytvořené (fitnesscentra, sauny, sportovní haly a venkovní areály, kryté bazény atd.). [5], [17]

1.4.3 Společensko-realizační předpoklady

Společensko-realizační předpoklady uskutečňují cestovní ruch v dané oblasti. Zde řadíme převážně selektivní předpoklady obecného charakteru: [17]

- ekonomické;
- politické (politická stabilita, bezpečnost, ohrožení);
- sociologické;
- demografické (hustota obyvatel, věková struktura obyvatel, vzdělanostní struktura, struktura dle pohlaví aj.);
- ekologické (ochrana životního prostředí).

Mezi realizační předpoklady řadíme: [17]

- ubytovací zařízení (hotely, horské chaty, penziony, chatařské oblasti, turistické ubytovny, ubytování v soukromí);
- stravovací zařízení (restaurace, kavárny, pizzerie);
- sportovní zařízení (sportovní areály, kurty, hřiště, bazény aj.);
- kulturní zařízení (viz. kulturně-historické předpoklady).

1.4.4 Administrativně-organizační předpoklady

Administrativně-organizační předpoklady jsou ve své podstatě taktéž selektivní předpoklady, které odráží provázanost organizačních struktur v cestovním ruchu. Sledujeme činnosti řídicích orgánů, zájmových a podpůrných organizací a jejich vzájemnou spolupráci. Výsledkem jsou pak programy a projekty, které jsou výchozím materiálem pro rozvinutí a zkvalitnění infrastruktury cestovního ruchu. Tím pádem dochází k rozšíření nabídky produktů cestovního ruchu a její následná propagace má za cíl zvýšení návštěvnosti. [17]

1.5 Význam spolupráce

Partnerství soukromého, veřejnoprávního a neziskového sektoru je významným nástrojem rozvoje v každé oblasti. Partnerství umožňuje dosáhnout vytyčených cílů, které jsou regiony specifikovány. Spolupráce regionů se může dotýkat mnoha oblastí, účelná je společná snaha zlepšit dopravní a technické zázemí, chránit životní prostředí, zkvalitnit sociální a zdravotnickou péči nebo oblast školství. V posledních letech silně vzrostla spolupráce regionů, krajů, ale i konkrétních obcí právě v oblasti rozvoje cestovního ruchu a kultury.

Partnerství tedy pro řešení koncepčního rozvoje cestovního ruchu definujeme jako systém sousledných činností místních orgánů samospráv, orgánů státní správy, podnikatelských subjektů v CR, organizací neziskového sektoru a obyvatel, jež se navzájem doplňují a podmiňují. Je nutné zamezit časovému a věcnému nesouladu těchto činností, protože to může mít silné dopady na další provozovatele služeb cestovního ruchu a v konečném důsledku na rozvoj cestovního ruchu v celé destinaci. Tyto subjekty na úrovni veřejného či soukromého sektoru tato ohrožení vnímají a je jejich úsilím společnou participací dosáhnout co nejrychlejší nápravy. [8], [16]

1.5.1 Předpoklady spolupráce

Obecně je předpokladem rozvoje spolupráce ucelená organizační síť cestovního ruchu celostátního i regionálního charakteru. Mezi spolupracující aktéry patří Centrála cestovního ruchu ČR, ministerstva (v oblasti ČR hlavně Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo kultury, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zahraničních věcí či Ministerstvo zemědělství), orgány samospráv (krajské úřady a krajská zastupitelstva, obecní úřady a obecní zastupitelstva), zahraniční instituce a subjekty vhodné pro zahraniční spolupráci, sdružení, místní akční skupiny, dobrovolné svazky obcí, podnikatelské subjekty CR a občané regionu. [10]

Činnostmi konkrétních organizací v rámci celé organizační struktury jsou analýzy potřeb návštěvníků či analýzy ekonomických zájmů celého průmyslu cestovního ruchu, získávání odborných zkušeností při sestavování marketingových plánů a při získávání finančních prostředků formou dotací a grantů.

„V zájmu jednotného postupu při nabízení regionu na trhu cestovního ruchu bude organizace cestovního ruchu efektivně koordinovat činnosti všech zainteresovaných subjektů působících v regionu, bude schopna přizpůsobit se změnám na trhu a nést odpovědnost za dosažené výsledky a bude korespondovat s její možností tyto výsledky ovlivnit.“ [16]

Z čehož vyplývá, že cílem spolupráce je snížit a odstranit možné negativní dopady rozvoje cestovního ruchu především na obchodní zájmy obyvatel regionu, zamezit znečišťování životního prostředí, činit vše potřebné pro ochranu památek a kulturního dědictví, potažmo zvýšit celkovou atraktivitu regionu. Vytvoření konkurenceschopné nabídky produktů a služeb cestovního ruchu je pak úkolem pro destinační management, jehož součástí je destinační marketing. [16]

Cílená koordinace činností všech zúčastněných aktérů a vzájemné vycházení si vstříc jsou dalšími aspekty rozvoje CR. Činnost lze shrnout do několika všeobecných bodů. Jedná se tedy o: [16]

- systematickou spolupráci všech zainteresovaných subjektů,
- uvědomění si společných cílů a zájmů,
- analyzování veškerých předpokladů pro zpracování koncepce rozvoje cestovního ruchu v regionu a její následnou realizaci,
- podporu podnikatelského a marketingového smýšlení.

Je nezpochybnitelné, že míra spolupráce mezi soukromým a státním sektorem je důležitým faktorem rozvoje jakékoliv oblasti. Zastřešuje ochranu společných zájmů, jak veřejného tak soukromého sektoru. Nicméně právě v oblasti rozvoje cestovního ruchu byla organizace a vzájemná spolupráce subjektů v České republice velmi slabá. Byla zde vnímána pouze účelovost této spolupráce a především pouze individuální podnět místních obyvatelů, resp. podnikatelských subjektů dosáhnout zisku a jiných výhod.

Cestovní ruch je dynamickým odvětvím na trhu. Z toho tedy vyplývá, že podnikatelské subjekty si vzájemně konkurují a snaží se od sebe odlišit úrovní poskytovaných produktů a služeb nebo cenovou politikou, popřípadě nápaditostí při nabízení produktů cestovního ruchu. Podobná situace probíhá na úrovni veřejného sektoru. Jednotlivé regiony vehementně propagují právě svá území jako atraktivní turistické destinace. S cílem přilákat turisty do oblasti investují a dotují projekty, které aktivně podporují cestovní ruch, a prezentují veškeré příležitosti trávení volného času v regionu. Tyto činnosti úzce souvisí s problematikou destinačního managementu a marketingu. Destinační management a teritoriální neboli destinační marketing na jednu stranu zvyšují úspěšnost subjektů v rámci konkurenčního boje, ale zároveň při aplikaci nástrojů marketingu předurčují ke vzájemné spolupráci a podpoře. Tato spolupráce privátní a veřejné sféry nesměřuje již pouze do oblasti politické, ale spíše ekonomické.

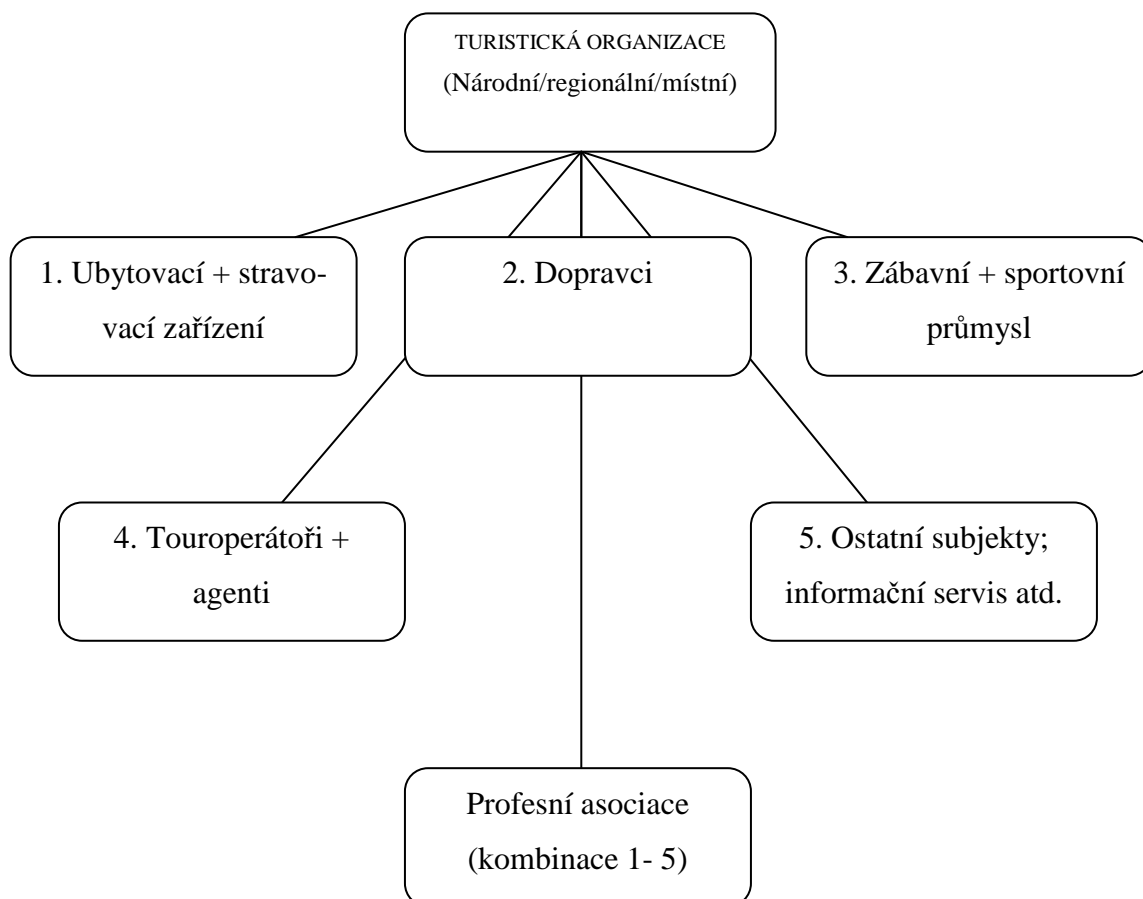
1.5.2 Destinační management

Koncentrace a unikátnost nabízených produktů a služeb cestovního ruchu určuje podstatu destinace a směrodatný impuls pro turisty navštívit takovou lokalitu. Z toho vyplývá, že destinační management je představován souhrnem veškerých činností, které napomáhají řídicím pracovníkům v destinaci strategicky plánovat, zvolit optimální strategii při marketingovém plánování, rozhodovat o nástrojích a principech marketingového mixu, využívat různých forem spolupráce soukromého a veřejného sektoru a získávat informace o možnostech čerpání finančních prostředků například z podpůrných fondů EU. [4]

Dle Bartla a Schmidta je destinační management „*strategie a cesta pro silné regiony, které mají odvahu ke koncentraci sil pro společný rozvoj, organizaci a aktivní prodej svých klíčových konkurenčních výhod. Touto cestou vznikají destinace, nabízející klientovi perfektně zorganizovaný řetězec služeb odpovídající jeho volbě, který zahrnuje celý proces od informace a pohodlnou rezervaci přes bezchybný průběh pobytu až po návrat domů.*“ [7]

Organizace destinačního managementu

Východiskem pro správné a efektivní aplikování postupů destinačního managementu je organizační struktura řízení destinace. Následující obrázek obecně schematizuje subjekty, které se účastní marketingového procesu řízení v destinaci.

Obr. 1. Organizační schéma destinačního managementu. [7]

Funkce destinačního managementu

Mezi základní funkce destinačního managementu se řadí: [10]

- **marketingová komunikační strategie destinace** (analýza vývoje cestovního ruchu na lokální, regionální i národní úrovni, analýza potřeb návštěvníka, profilování destinace a vytváření image destinace),
- **spolupráce s institucemi a organizacemi CR** (zpracování podkladů pro společná rozhodnutí, kooperace v rámci finanční podpory, sladění metodických postupů v rámci rozvoje a vytvoření ucelené nabídky CR),

- **koordinace regionálních subjektů a podnikatelské sféry v CR** (sběr dat a zhodnocení činnosti podnikatelských subjektů v oblasti ubytování, stravování, kulturního a sportovního vyžití či jiných doprovodných služeb CR, podpora činnosti regionálních sdružení, místních akčních skupin a jiných profesních, občanských, zájmových a regionálních sdružení v oblasti),
- **cílená podpora subjektů podnikajících v oblasti CR** (poskytování dotací na rozšíření a zkvalitnění infrastruktury CR, vzájemná iniciace při vytváření nové nabídky produktů CR, poradenství, rekvalifikace a odborné vzdělávání podnikatelských subjektů, prezentace),
- **vyhodnocení vztahu místních obyvatel destinace k CR** (využívání místních atraktivit CR obyvateli destinace, spokojenost se službami v regionu, postoje k vývoji CR v destinaci, marketingový průzkum).

Destinační management se zčásti odvíjí od celé politiky turismu, která se zajímá nejen o odvětví samotného cestovního ruchu, ale také sleduje a analyzuje podmínky na trhu pracovních sil, demografické předpoklady či institucionální architekturu v destinaci. „*Politika turismu v destinaci byla dlouho omezována pouze na propagaci veřejného sektoru. V moderním pojetí je politika turismu spojována s pojmy konkurenceschopnost a udržitelný rozvoj.*“ [7]

1.5.3 Destinační marketing

Teritoriální neboli destinační marketing je nástrojem pro vytváření udržitelných, atraktivních a konkurenceschopných produktů cestovního ruchu pro návštěvníky. Výhodiskem pro destinační marketing je destinační management a předpokladem je výborná znalost zájmového území neboli destinace, ve které chceme principy teritoriálního marketingu uplatnit. „*Destinační marketing lze označit jako vědomou i nezáměrnou kooperaci, protože všechny subjekty v destinaci, ať chtějí nebo ne, spoluvytvářejí její charakter. V lepším případě je jejich kooperace koordinována až na úroveň společného rozpočtu.*“ [7]

Existence organizace destinačního marketingu zde není směrodatná. „*Účast na marketingových aktivitách destinace, jejich ovlivňování a kontrola díky znalostem z oblasti marketingu destinací by měla usnadnit proniknutí poskytovatelů služeb na trhu turismu v rámci užší spolupráce veřejného a privátního sektoru, což vede k navýšení objemu zahraničních i domácích turistů a příjmů z cestovního ruchu.*“ [7]

Marketingový mix

Známým nástrojem v problematice marketingové plánování je tzv. marketingový mix. V praxi se uplatňuje klasické pojetí 4P obsahující následující položky: [2], [7]

- **Produkt** (Product) – Na trhu cestovního ruchu je produkt chápán ve dvojitěm pojetí. Můžeme rozlišit tzv. destinační produkt, kdy předmětem prodeje je celé zájmové území (turistický region, turistická oblast, mikroregion, konkrétní trasy), nebo tematický produkt, který je charakterizován typem cestovního ruchu (rekreační, sportovní, lázeňský, obchodní CR atd.). Produkt se diferencuje dle přírodních, kulturně-historických popř. realizačních předpokladů, kterými daná destinace disponuje. Produkt může mít hmotnou povahu, který zahrnuje přesně určenou nabídku nebo nehmotnou povahu, čímž se rozumí služba poskytovaná provozovateli cestovního ruchu (např. rezervace ubytování, dopravní služby, informační služby aj.).
- **Cena** (Price) – Rozhodnutí odpovědných pracovníků a manažerů o určení optimální ceny není lehkým úkolem. Cena musí být akceptovatelná pro klientelu, ceně by měla odpovídat kvalita nabízených produktů a služeb a zároveň by příjmy z prodeje měly pokrýt reálné náklady provozovatele služeb. Cena má také roli informační, návštěvník při vysoké ceně očekává nadstandardní služby, zatímco při ceně nižší předvídá samozřejmě nižší kvalitu či absenci některých služeb. Provozovatelé služeb CR využívají tři základních metody při tvorbě ceny a to metodu tvorby ceny podle nákladů, metodu tvorby ceny podle poptávky a metodu tvorby ceny podle konkurence. Všechny přístupy se v praxi často kombinují.
- **Místo** (Place) – Místo určuje, jak se produkt cestovního ruchu dostane k potenciálním zákazníkům. Vhodný výběr distribučních kanálů je pro organizaci konkurenční výhodou. Rozlišujeme vnější a vnitřní distribuční síť. Vnější distribuční síť je představována organizacemi na národní a zahraniční úrovni. V této práci je ale směrodatná vnitřní distribuční síť reprezentována spolupracujícími regionálními a místními subjekty, jež distribuují produkty CR. Podstatnou úlohu zastávají rovněž turistická informační centra, cestovní agentury, popř. touroperátoři.
- **Propagace** (Promotion) – Propagace ovlivňuje stranu poptávky. Předpokladem propagace je komunikace a poskytované informace komerčního (informace poskytované informačními centry, cestovními agenturami, hoteliéry aj.) či nekomerčního (diskusní informace na webových stránkách, zkušenosti známých atd.) charakteru. Součástí propagace jsou metody, které jsou shrnuty v tzv. marketingovém komuni-

kačním mixu, pomocí něhož jsou zákazníci přesvědčováni o tom, proč výběr právě tohoto produktu na trhu je nejlepší volbou. Komunikační mix zahrnuje následující základní techniky:

- a) **Reklama** – je placená forma prezentace produktů CR (televizní, rozhlasová, internetová reklama, letáky, plakáty, brožury, reklama v novinách a v jiných periodikách atd.)
- b) **Public relations** – budování vztahů s veřejností je nenákladnou formou propagace destinace. Public relations determinují vnější aktivity (spolupráce s novináři, zahraničními médii) a vnitřní aktivity (vytváření přínosných vztahů mezi organizací a jejími zaměstnanci).
- c) **Podpora prodeje** – motivuje zákazníky (turisty) pro koupi konkrétního produktu, který je nabízen dohromady s prvky, které tento prodej stimulují (např. slevové kupóny, bonusy, soutěže a hry, věrnostní karty, dárkové poukazy aj.).
- d) **Osobní prodej** – je metodou přímého oslovení a přesvědčení zákazníka o kvalitě produktů CR. Osobní prodej je velmi efektivní, protože je tak udržován přímý kontakt s potenciálními zákazníky.

Tyto principy jsou v současné době dále rozšiřovány o další body, kterými jsou například: [2], [7]

- **Partnerství** (Partnership) – Partnerství je předpokladem dalších „P“ marketingového mixu (např. paketování, programování). Výsledkem může být zvýšená hodnota nabízeného produktu (služby) či částečná eliminace nákladů, jenž vzniká provozovatelům služeb.
- **Lidé** (People) – Tento princip nezahrnuje pouze klienty CR, kteří svým pozitivním případně negativním stanoviskem k úrovni poskytovaných služeb mohou silně ovlivnit vybudovanou image, na které si poskytovatel produktu (služby) CR zakládá. V této kategorii nesmíme opomenout i zaměstnance, kteří mají přímý kontakt s klientelou a je podstatné se věnovat důmyslnému výběru budoucích zaměstnanců, průběžnému vzdělávání stávajících pracovníků, hodnocení, motivování a dalším personálním činnostem.
- **Paketování** (Packaging) – Ve spolupráci subjektů cestovního ruchu jsou vytvářeny komplexní balíčky produktů, resp. služeb, které jsou nabízeny zákazníkům za jednotnou cenu.

- **Programování** (Programming) – Programování se ve většině případů vztahuje konkrétně na tvorbu paketů, kdy k těmto balíčkům jsou navíc připojeny takové služby, které zákazník ocení a zároveň organizaci poskytující služby sníží riziko neprodejnosti (volné ubytovací kapacity, málo využívané služby atd.)
- **Veřejné mínění a politika** (Public opinion, politics) – Politická rozhodnutí a veřejné mínění mohou ovlivnit destinační prostředí z vnitřního nebo z vnějšího hlediska. Rozhodnutí politických subjektů se týkají převážně oblasti ekonomické, sociální nebo ekologické. Veřejné mínění naopak může ovlivnit pozitivně či negativně míru návštěvnosti destinace v návaznosti na spokojenost s nabídkou CR v destinaci.

2 ORGANIZACE CESTOVNÍHO RUCHU V ČR

Organizace cestovního ruchu je složitým procesem, kde je vyžadována vysoká koordinace vztahů mezi soukromou a veřejnou sférou. Formy organizace podléhají změnám v závislosti na společenských a ekonomických podmínkách v dané zemi. V rámci diferenciacie poskytovaných služeb není možné vytvořit zcela jednoznačný průmyslový komplex cestovního ruchu jako takového. Vytváření částečného zázemí pro rozvoj služeb cestovního ruchu má ve své pravomoci veřejná sféra. Zejména Ministerstvo pro místní rozvoj organizuje a zajišťuje předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Nicméně v současných podmínkách je *„organizace a řízení, ať již na národní či regionální úrovni, nejvíce opomíjenou oblastí v problematice cestovního ruchu.“* [8], [16]

Organizace cestovního ruchu je přesně definována jako: *„soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci. Výsledkem takového procesu jsou udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu, společně sdílené logo, značka kvality, společný (sdílený) informačně - rezervační systém, tvorba cenové politiky, provádění výzkumu a sběru statistických dat z oblasti cestovního ruchu, iniciace partnerství soukromého a veřejného sektoru cestovního ruchu i podpora profesních spolků, sdružení a organizací.“* [8]

V České republice se od roku 1990 začaly prosazovat principy tržního hospodářství. Tehdejší **Ministerstvo obchodu a cestovního ruchu** vytvářelo registr cestovních kanceláří na základě počtu udělených oprávnění k provozování těchto služeb fyzickým a právnickým osobám. Vznikla také řada zájmových a profesních sdružení působících v oblasti rozvoje cestovního ruchu. 1. dubna 1993 byla založena **Česká centrála cestovního ruchu**. Jejím prioritou bylo propagovat destinace České republiky v zahraničí. Dne 11. listopadu 1996 vzniklo **Ministerstvo pro místní rozvoj ČR** (dále MMR)³, do jehož kompetencí na základě kompetenčního zákona č. 2/1969 Sb., v platném znění spadala oblast cestovního ruchu v rámci sekce regionální politiky. V té době se MMR zaměřilo převážně na tvorbu přísluš-

³ MMR je zkratkou pro Ministerstvo pro místní rozvoj.

né legislativy, koncepčních dokumentů a přípravu projektů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu v zemi. [1]

2.1 Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR

Celorepublikovou problematikou cestovního ruchu se zabývá Ministerstvo pro místní rozvoj. Koordinuje jednotlivé subjekty působící v jednotlivých krajích České republiky. Prostřednictvím Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2007 - 2013 vymezuje střednědobé strategické cíle rozvoje. Pomocí tohoto strategického dokumentu je vymezeno několik priorit, které stanovují veškeré využitelné možnosti rozvoje cestovního ruchu v České republice. Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR určuje, jakým způsobem rozšířit a zkvalitnit infrastrukturu cestovního ruchu, způsoby propagace a spolupráci jednotlivých aktérů. Využívá všech předpokladů, které Česká republika nabízí. [8]

„Globálním cílem (posláním) politiky cestovního ruchu je zvýšení ekonomické výkonnosti cestovního ruchu využitím a dalším rozvojem dostupného potenciálu a tím docílit zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví cestovního ruchu na národní i regionální úrovni, při respektování zájmů ochrany přírody a krajiny a dalších složek životního prostředí.“ [8]

Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR zahrnuje čtyři priority: [8]

- **Priorita 1 Konkurenceschopnost národních a regionálních produktů cestovního ruchu:** Hlavním cílem je snaha znásobit nárůst míry návštěvnosti v krajích ČR. Zvýšený počet turistů by zapříčinil vyšší příjmy z cestovního ruchu, které by byly následně použity pro zkvalitnění turistické sítě a pro investice do nových turistických programů a atraktivit, které by svým odlišným charakterem přitahovali nové návštěvníky do země.
- **Priorita 2 Rozšiřování a zkvalitnění infrastruktury a služeb cestovního ruchu:** Rozšíření nabídky základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu, nová moderní stravovací a ubytovací zařízení, sportovní areály a nové kulturní atraktivita jsou zahrnuty v této prioritě. Je potřebná, v zemi je kvalita těchto služeb na nízké úrovni a neodpovídá standardu vyspělých zemí. Vyčlenění finančních prostředků na budování nové infrastruktury cestovního ruchu by mělo za následek i zvýšenou zaměstnanost v turisticky atraktivních krajích. Zvýšila by se životní úroveň místních obyvatel a docházelo by tak nepřímo k podpoře rozvoje domácího cestovního ruchu v ČR.

- **Priorita 3 Marketing cestovního ruchu a rozvoj lidských zdrojů:** Neméně důležitou roli hraje správná propagace země jako turistické destinace na celosvětovém trhu cestovního ruchu. Marketingová propagace vychází z kvalitně zpracovaných marketingových šetření na mezinárodní, národní i regionální úrovni včetně podpory prodeje produktů cestovního ruchu. Priorita 3 zahrnuje i poskytování kvalitního vzdělání pracovníků v oblasti cestovního ruchu, podporu výzkumu a snahu o efektivní spolupráci s krajskými úřady a Českým statistickým úřadem (dále ČSÚ).
- **Priorita 4 Vytváření organizační struktury cestovního ruchu:** Cílem je zbudování celorepublikové sítě turistických informačních center, podpora již existujících informačních center a zajištění jejich vzájemné spolupráce nejen na regionální úrovni.

„Ministerstvo se významným způsobem zapojuje do aktivit v mezinárodních organizacích v oblasti cestovního ruchu a svoji činnost prezentuje na odborných konferencích a veletrzích cestovního ruchu. Prostřednictvím České centrály cestovního ruchu - CzechTourism - je Česká republika prezentována v zahraničí i na domácím trhu jako zajímavá turistická destinace. Ministerstvo realizuje řadu projektů financovaných ze strukturálních fondů EU, které přispějí k rozvoji cestovního ruchu v České republice.“ [8]

Například Krkonoše, Šumava, Český ráj a města Český Krumlov, Mariánské Lázně či Karlovy Vary patří mezi nejvýznamnější turistické destinace ČR na základě návštěvnosti zahraničními turisty a návštěvníky. Zmíněné oblasti v rámci své atraktivity mají výrazný pozitivní vliv na socioekonomický rozvoj území. Zatímco oblast například Plzeňska, Vysočiny či Ostravska není z pohledu mezinárodní návštěvnosti příliš atraktivním územím. [16]

2.2 Další aktéři cestovního ruchu v ČR

Mimo centrální orgán řízení, kterým je MMR, jsou zde další subjekty působící na poli cestovního ruchu. [1], [8], [17]

- **Česká centrála cestovního ruchu (Czech Tourism)** je příspěvkovou organizací spadající pod MMR, která svou propagační činnost vykonává od roku 1993. Spolupracujícími subjekty této organizace jsou jednotlivé regiony ČR, města, obce a také podnikatelské subjekty. Czech Tourism obecně pracuje na

vytváření národního informačního systému a vytváření přirozených turistických regionů. Propagací významných míst České republiky přímo působí na příjezdový i domácí cestovní ruch. Cílem tedy je příznivě ovlivnit počet přijíždějících turistů do ČR, ale také zlepšit platební bilanci státu formou příjmů z cestovního ruchu ČR.

- **Profesní sdružení cestovního ruchu** mají za úkol garantovat kvalitu nabízených služeb. Jedná se o služby cestovních kanceláří, služby informační, dopravní, stravovací a ubytovací.
- **Občanská sdružení, zájmová sdružení, dobrovolné svazky obcí (dále DSO)⁴** jsou právnické osoby, které usilují o dosažení ochrany společných zájmů. Do této skupiny spadají i dobrovolné svazky obcí.
- **Regionální sdružení cestovního ruchu** jej podporují zpravidla v určité oblasti.

A to

- a) ve vymezené profesní oblasti (Sdružení lázeňských míst ČR, Svaz podnikatelů ČR ve venkovské turistice a agroturistice, Klub českých turistů, Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska);
 - b) v určeném územním regionu ČR (např. Sdružení Český ráj, Sdružení obcí a měst Orlice);
 - c) ve vymezeném nadnárodním regionu (např. Euroregion Šumava, Euroregion Labe).
- **Kraje** mohou vzájemně spolupracovat pro zkvalitnění nabídky CR. Ačkoliv nemohou být členy svazků obcí či členy občanských sdružení, často spolupracují právě s příslušnými obcemi kraje. Silně je podporována oblast marketingu cestovního ruchu, což vyplývá ze zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, který říká, že kraj garantuje rozvoj cestovního ruchu na svém území a je odpovědný za rozvoj svého území, včetně podpory soukromého podnikání. Rozvoj cestovního ruchu je na krajské úrovni ilustrován v programu rozvoje kraje, kde na základě analytických podkladů jsou navrhovány způsoby, jak danou oblast rozvíjet. [8]

⁴ DSO je zkratkou pro dobrovolné svazky obcí.

- **Obce** v oblasti podpory CR mohou společně pořádat veřejně přístupné sportovní a kulturní akce, rozšiřovat nabídku cestovního ruchu vybudováním kulturních a sportovních zařízení, podporovat konkrétní produkty CR podnikatelských subjektů, které působí na území těchto obcí a v neposlední řadě zejména propagovat a prezentovat obce jako možný turistický cíl. Z marketingového hlediska je spolupráce obcí, sdružení a podnikatelských subjektů stěžejní.
- **Podnikatelský sektor** je zastupován konkrétními subjekty, které uspokojují poptávku návštěvníků v dané oblasti.

2.3 Rajonizace ČR

Regionalizace cestovního ruchu spočívá v analýze individuálních předpokladů rozvoje cestovního ruchu v konkrétních oblastech České republiky. Regionalizace je nutná z hlediska nerovnoměrného a diverzifikovaného rozmístění předpokladů cestovního ruchu. Jednotlivé regiony České republiky mají různou historii, z níž se odvíjí odlišná kulturní mentalita, různorodé tradice spojené s daným regionem či rozmanitost přírodního prostředí. Výsledkem této regionalizace je tzv. rajonizace. Rajonizací chápeme rozčlenění celého území ČR na menší územní celky charakteristické stejnorodými prvky cestovního ruchu.

Obecně se využívají tři přístupy rajonizace, rozlišujeme: [17]

- **regiony cestovního ruchu respektují hranice nižších administrativních jednotek** (obcí, měst) - tento přístup je v praxi běžně užíván,
- **regiony cestovního ruchu jsou vytvořené jako specifické regiony, které nepokrývají celé území státu,**
- **regiony cestovního ruchu pokrývají celé území státu, ale nesouhlasí s aktuálním administrativním členěním.**

Cílem rajonizace je zvýšení efektivity při propagaci jednotlivých regionů jako turisticky atraktivních míst právě pro své specifické předpoklady. Česká centrála cestovního ruchu v ČR – tedy agentura Czech Tourism představila v letech 1998 - 1999 rajonizaci turistického potenciálu území České republiky. Výsledkem této iniciativy byl vznik turistických regionů a turistických oblastí. [17]

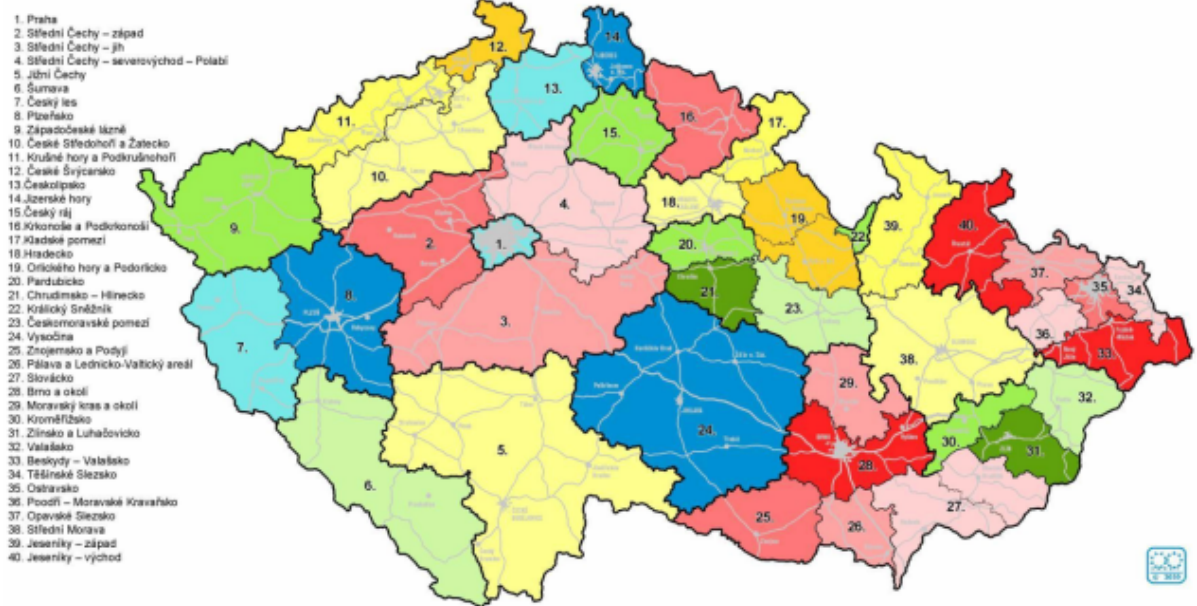
Turistický region je územní celek, jenž má ustanoveného koordinátora cestovního ruchu a zabezpečuje tím zpětnou komunikaci s agenturou Czech Tourism. Následně agentura Czech Tourism vyhodnocuje potenciál rozvoje daného turistického regionu. Tyto turistické regiony jsou diverzifikovány na základě množství a kvality nabízených produktů nebo obecně na základě míry návštěvnosti daného turistického regionu. Turistický region se může dále členit na turistické oblasti. Z hlediska marketingové strategie tvoří základní jednotku propagace cestovního ruchu. [17]

Obr. 2. Turistické regiony. [17]

Turistická oblast je menším územním celkem charakteristickým rozmanitostí přírodních či kulturně-historických předpokladů. „Potenciál daného území vytváří vhodné předpoklady pro realizaci konkurenceschopné nabídky produktů cestovního ruchu se zaměřením především na domácí cestovní ruch. Území je v oblasti rozvoje cestovního ruchu koordinováno profesní organizací a jsou za území shromažďovány statistické informace.“ [17]

Turistické oblasti České republiky

Obr. 3. Turistické oblasti. [17]

Na závěr bych zmínila, že dělení České republiky na turistické regiony nemá primární mezinárodní význam. Česká republika je z tohoto hlediska příliš malým státem, nicméně toto rozdělení je užitečné pro potřeby obyvatel ČR, popř. pro obyvatele v sousedních státech, kteří se rozhodnou Českou republiku navštívit. Zatímco specifitější rozdělení na turistické oblasti reflektuje především potřebu vymezit přesnější statistická data pro určování dalšího rozvoje domácího cestovního ruchu v České republice. Podstatné je, že konkretizované dělení na turistické regiony, oblasti a podoblasti napomáhá jednotlivým obcím, dobrovolným svazkům obcím a jiným aktérům veřejné a soukromé sféry vzájemně komunikovat a spolupracovat na marketingové propagaci, na rozvoji infrastruktury cestovního ruchu či dotačních aspektech rozvoje cestovního ruchu. Posilují se organizační vazby v těchto oblastech, které mají za následek zvýšení efektivity práce všech subjektů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 PŘEDPOKLADY CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU HORNOVSACKO

Předpoklady cestovního ruchu shrnují základní nabídku cestovního ruchu v zájmové oblasti. V této práci je mým cílem analyzovat a zhodnotit předpoklady CR v mikroregionu Valašsko – Horní Vsacko (dále Hornovsacko). Je žádoucí znát stávající podmínky pro rozvoj cestovního ruchu a vymezit veškeré možné příležitosti mikroregionu Hornovsacko. Mezi analyzované aspekty spadá například rozmanitost přírodního prostředí, kvalita životního prostředí, občanská vybavenost, infrastrukturální zázemí regionu, jako i současná infrastruktura cestovního ruchu, existence kulturních a sportovních objektů a příležitostí aj. V rámci práce budou vybrané socioekonomické aspekty mikroregionu popsány dle toho, zda se svou povahou řadí mezi přírodní, kulturně-historické či společensko-realizační předpoklady cestovního ruchu.

3.1 Základní údaje o mikroregionu Hornovsacko

3.1.1 Územní vymezení

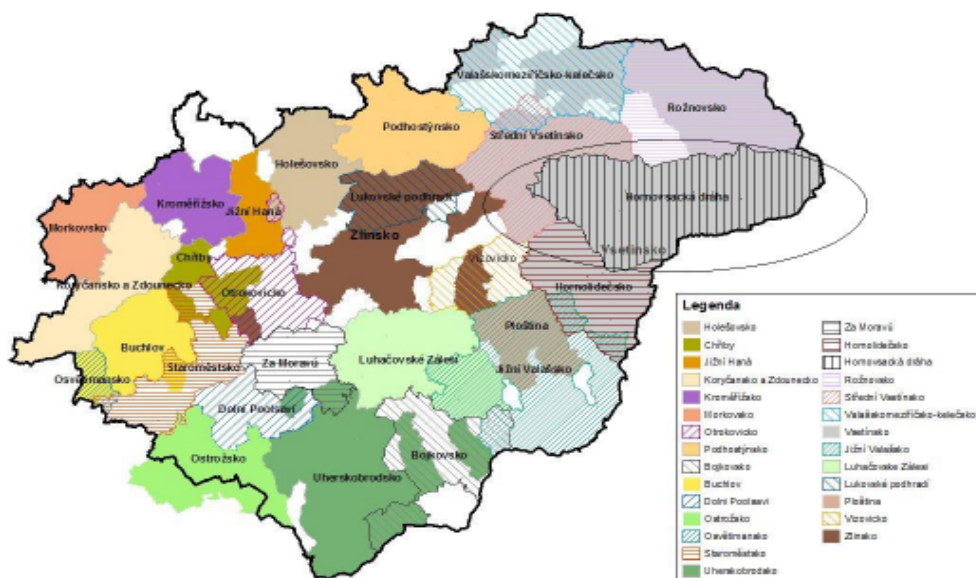
Mikroregion Valašsko – Horní Vsacko (dále Hornovsacko) se rozkládá na horním toku řeky Bečvy. Region je lemován masivem Javorníků, Beskyd a Vsetínských vrchů a sousedí se Slovenskou republikou, s mikroregiony Hornolidečsko, Střední Vsetínsko a Rožnovsko. Hornovsacko je z hlediska regionálního uspořádání subregionem mikroregionu Vsetínsko, který je v rámci členění ČR součástí Zlínského kraje a regionu soudržnosti NUTS II Střední Morava. Pod mikroregion spadají katastry několika obcí, které se spojily za účelem potenciálního rozvoje v oblasti rekreace, sportu a volnočasového vyžití. Jedná se konkrétně o dvě města: Vsetín a Karolinka, městys Nový Hrozenkov a obce: Velké Karlovice, Halenkov, Huslenky, Zděchov, Hovězí, Janová a Ústí. Posledním přístupujícím členem Sdružení Horního Vsacka je obec Bystřička, kterou nesmíme opomenout, ačkoliv geograficky nespadá do sledované oblasti. [13]

Největší obcí a také správním centrem regionu je město Vsetín, od něhož je historicky odvozen název Vsacko. Naopak nejmenšími obcemi jsou z hlediska počtu obyvatel i rozlohy obce Ústí a Zděchov. Valašsko - Horní Vsacko je národopisnou oblastí, která odnepaměti sdružuje obyvatele známé jako Valaši. Tito původní obyvatelé jsou historicky spojeni s pastevectvím a s velmi kladným vztahem k přírodě, který přetrvává dodnes a odráží se ve všech formách způsobu života. Mikroregion je součástí Chráněné krajinné oblasti Besky-

dy, což zapříčiňuje zvýšenou ochranu životního prostředí. Právě díky přírodnímu bohatství, lidové architektuře a přetrvávajícím lidovým tradicím je Valašsko silně vyhledávanou rekreační a turistickou oblastí. Region má také potenciál stát se sportovním a rekreačním centrem vysoké úrovně celé jihovýchodní Moravy. [13]

Vývoj osídlení

Přírodní charakter území nebyl v minulosti optimální pro osídlení. Hluboká údolí byla obklopena masivem Beskydských vrchů a velká část území byla hustě zalesněná, což nepředstavovalo příhodné podmínky pro zemědělskou činnost. První zmínka o městě Vsetíně pochází z roku 1308, kdy Vsetín plnil funkci malého poddanského města bez hospodářské iniciativy. V průběhu 13. a 14. století se utvářela sídelní struktura postupnou kolonizací, která vedla k rozšiřování zemědělských ploch na úkor lesů (tzv. pasekářství). V 18. a 19. století byla v regionu založena dvě významná centra hornovsackého údolí, a to Velké Karlovice a Karolinina Huť (dnes známá jako Karolinka). Tyto tehdejší vsi měly převážně zemědělský charakter, jenž postupem času vystřídal dřevařský, textilní a hlavně sklářský průmysl. [14], [20]

Obr. 4. Vymezení mikroregionu Valašsko – Horní Vsacko. [13]

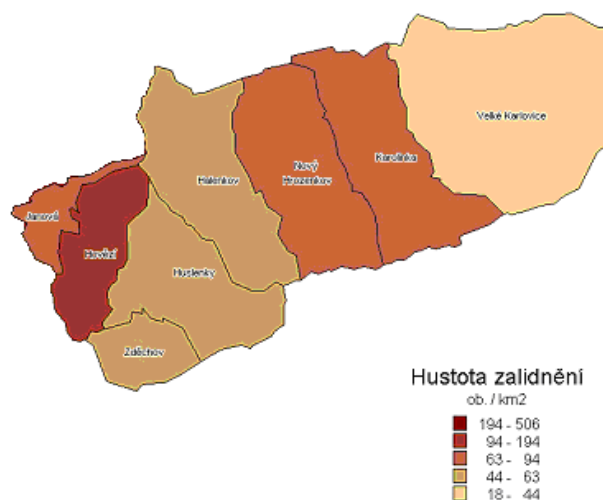
3.1.2 Obyvatelstvo

Konkrétní údaje o stavu a složení populace v jednotlivých regionech, městech a obcích nám poskytuje Český statistický úřad na základě sčítání lidu, domů a bytů. Tato sčítání se opakují v pravidelných intervalech a výsledné statistiky jsou věrným zobrazením skutečnosti.

V mikroregionu Hornovsacko žilo k 31. 12. 2009 přibližně 45 500 obyvatel na celkové rozloze o 36 070,3 ha. Přehledně tento vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích znázorňuje tabulka, která je k nalezení v příloze P I (Příloha P I). Na základě údajů z přílohové tabulky je zřejmé, že nejméně obydlenou obcí je obec Zděchov se svými 626 obyvateli. Naopak nejvyšší počet obyvatel má město Vsetín. Hustota zalidnění v mikroregionu je kvůli nízké koncentraci obyvatel v jednotlivých obcích podstatně nižší, než je hustota obyvatel Zlínského kraje, respektive okresu Vsetín. Velmi nízkou koncentraci obyvatel vzhledem k celkové rozloze obce eviduje obec Velké Karlovice, kde na km² připadá pouhých 32 obyvatel. Naopak nejvyšší hustotu zalidnění předpokládáme ve městě Vsetíně, kde na km² rozlohy města žije bezmála 500 obyvatel. [14], [19], [20]

Tab. 2. Rozloha obcí v mikroregionu a hustota obyvatel. [19]

Obec	Rozloha obce (ha)	Hustota obyvatel (os./km²)
Bystřička	951,0	100,2
Halenkov	4 220,0	56,6
Hovězí	2 211,0	106,6
Huslenky	3 508,4	59,3
Janová	922,0	78,4
Karolinka	4 215,0	68,4
Nový Hrozenkov	4 358,0	62,3
Ústí	543,4	107,5
Velké Karlovice	8 078,9	32,8
Vsetín	5 762,3	492,0
Zděchov	1 300,3	48,6

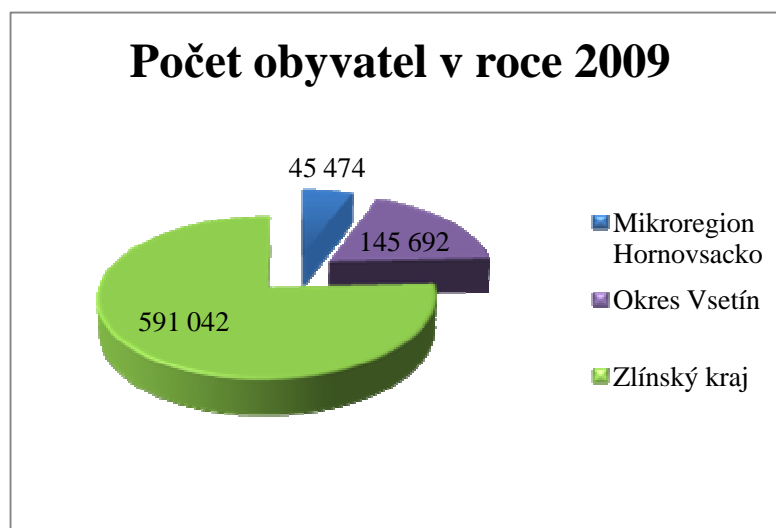
Obr. 5. Hustota zalidnění v MASVHV. [20]

Tab. 3. Počet obyvatel v mikroregionu Hornovsacko mezi léty 1995 – 2009. [19]

Název území	Počet obyvatel v mikroregionu Hornovsacko			
	1995	2000	2005	2009
Mikroregion Hornovsacko	49 030	47 655	46 169	45 474
Okres Vsetín	148 464	148 133	145 814	145 692
Zlínský kraj	600 617	597 890	590 142	591 042

Na základě předcházející tabulky lze spatřit, že počet obyvatel v jednotlivých časových intervalech průběžně klesá. Tento pokles je zaznamenán nejen v mikroregionu Hornovsacko, ale taktéž v celém Zlínském kraji. Mírný nárůst počtu obyvatel byl zaznamenán v přílehlých obcích města Vsetína. Pokles v některých obcích je způsoben zejména přesunem obyvatel za prací. Následující graf znázorňuje poměr počtu obyvatel mikroregionu vůči okresu Vsetín a Zlínskému kraji.

Graf 1: Počet obyvatel v grafickém znázornění. [19]

3.1.3 Trh práce

Ekonomická stránka mikroregionu je pro rozvoj cestovního ruchu také směrodatná. Z toho důvodu zde uvádím základní ukazatele trhu práce, jako je ekonomická aktivita obyvatel a podnikatelských subjektů, či míru nezaměstnanosti obyvatel v mikroregionu. Pro účely rozvoje cestovního ruchu je žádoucí zohlednit podíl podnikajících subjektů ve službách cestovního ruchu. Souhrnné údaje o ekonomické aktivitě obyvatel, o ekonomické aktivitě obyvatelstva dle odvětví ekonomických činností a o míře nezaměstnanosti v jednotlivých obcích mikroregionu Hornovsacko jsou uvedeny v přílohách P II – P IV.

Ekonomická aktivita obyvatelstva

Dle posledního sčítání lidu, domů a bytů, které proběhlo v roce 2001, je v mikroregionu Hornovsacko celkem 23 888 ekonomicky aktivních obyvatel. Poměr ekonomicky aktivních a ekonomicky neaktivních obyvatel je téměř shodný. Ve složení dle pohlaví převládají v obou sledovaných skupinách muži. Nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel v mikroregionu působí v oblasti průmyslu a v oblasti služeb. Pouze 3,6 % obyvatel působí v zemědělství, což je dáno, jak nepříznivými přírodními podmínkami pro zemědělství, tak ekonomickými překážkami. [19]

Pro účely rozvoje cestovního ruchu je potřebné nastítnit míru ekonomicky aktivních obyvatel v oblasti pohostinství a ubytování. Dle posledních zjišťovaných údajů pracuje v této oblasti 4,2 % populace mikroregionu. [19]

Tab. 4. Ekonomicky aktivní a neaktivní obyvatelstvo k 31. 12. 2001. [19]

Území	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo			Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Nepracující důchodci	Studenti, učni
Mikroregion Hornovsacko	23 888	13 000	10 855	23 015	10 099	8 780
%	100 %	54,4 %	45,4 %	100 %	43,8 %	38,1 %
Okres Vsetín	73 991	40 660	33 331	72 342	32 037	27 319
%	100 %	54,9 %	45 %	100 %	44,3 %	37,8 %

Tab. 5. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo dle odvětví ekonomické činnosti k 31. 12. 2001. [19]

Území	Celkem aktivní	V tom podle odvětví ekonomické činnosti				
		Zemědělství, lesnictví, rybolov	Průmysl	Stavebnictví	Obchod a ostatní služby	Ostatní odvětví
Mikroregion Hornovsacko	23 888	863	3 332	766	1 121	7 541
%	100 %	3,6 %	13,9 %	3,2 %	4,7 %	31,6 %
Okres Vsetín	73 991	2 814	28 885	6 541	10 478	20 435
%	100 %	3,8 %	39 %	8,8 %	14,2 %	27,6 %

Ekonomická aktivita podnikatelských subjektů

V mikroregionu Hornovsacko působí celkem 12 166 podnikatelských subjektů. Dle právní formy jsou v největší míře (přes 80 % všech ekonomických subjektů) zastoupeny „fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku“. Necelých 8 % je tvořeno obchodními společnostmi. Převážná část podnikatelských subjektů působí v oblasti obchodu a oprav motorových vozidel. Značné procento subjektů dále působí v průmyslu a ve finančnictví. Na úkor velkých podniků se rozvíjí převážně střední a drobné podnikání působící hlavně v terciárním a sekundárním sektoru. Pro mikroregion Hornovsacko byly odnepaměti typické průmyslové obory, jako je sklářství, dřevařství či strojírenství. Mezi nejvýznamnější firmy v mikroregionu patří CRYSTALEX, a.s. (sklářny; Karolinka), TIMBER PRODUCTION, s.r.o. (dřevovýroba; Velké Karlovice), ZAMET, spol. s r.o. (kovovýroba; Nový Hrozenkov, Huslenky, Halenkov) a KVD, spol. s r.o. (kartonáž, zpracování vlny, dřevovýroba; Hovězí). Dle výše uvedené tabulky není počet ekonomicky aktivních obyvatel v oblasti zemědělství nijak zvlášť vysoký. Nicméně i přesto je zemědělství klíčovou oblastí pro rozvoj sledovaného území. Činnosti spojené s chovem dobytka, ovocnářstvím či lesnictvím jsou úzce spojené s rozvojem agroturistiky. V současné době vzrůstá počet ekonomických subjektů právě v oblasti cestovního ruchu, ubytování a pohostinství, což je pozitivním předpokladem pro další rozvoj turistiky a cestovního ruchu v mikroregionu. Údaje o počtu všech podnikatelských subjektů v obcích nemusí být zcela přesné. Díky negativním důsledkům hospodářské krize spousta podnikatelských subjektů zaniká, aniž by byly zdroje poskytující informace o počtu a specializaci podnikatelských subjektů aktualizovány. [14], [19], [20], [21], [28]

V problematice cestovního ruchu není jednoduché určit, jaký podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva působí ve službách CR, protože subjekty podnikající v oblasti stravování a ubytování nemusí být vždy totožné se subjekty CR obecně. [19]

Nezaměstnanost

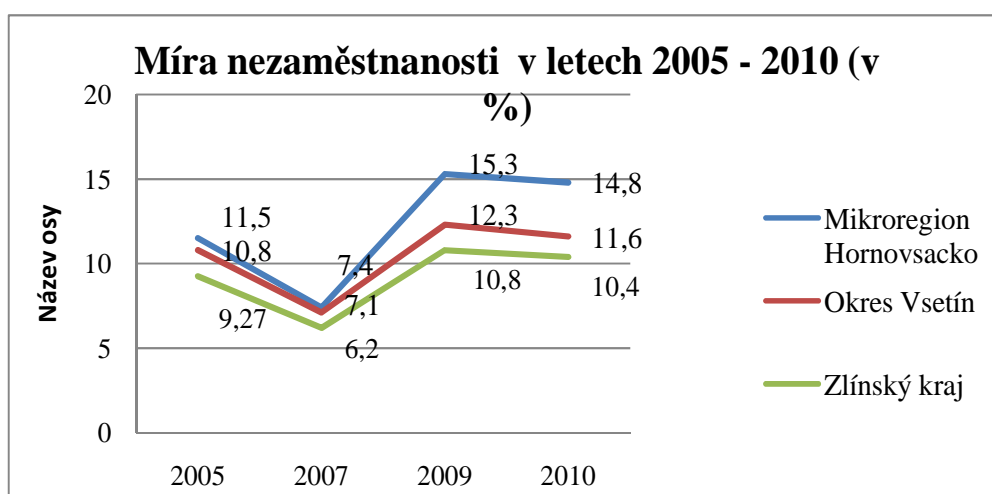
Z následující tabulky je znatelné, že ve sledovaných letech míra nezaměstnanosti v mikroregionu Hornovsacko je v průměru vyšší než míra nezaměstnanosti v okrese Vsetín a ve Zlínském kraji. V posledních dvou letech se nezaměstnanost zejména kvůli následkům celosvětové ekonomické krize rapidně zvýšila ve všech obcích Hornovsacka. Největší nárůst nezaměstnaných obyvatel pocítily zejména obce Huslenky, Halenkov a městys Nový Hrozenkov, jak je patrné z podrobnější tabulky míry nezaměstnanosti jednotlivých obcí, která je součástí přílohy P III (Příloha P III). Celkově je míra nezaměstnanosti obcí Hor-

novosacka příliš vysoká. Pohybuje se v rozmezí 15 – 18 %, přičemž nejvyšší míra nezaměstnanosti (19,8 %) byla k 31. 12. 2010 v obci Huslenky. Logicky nižšími hodnotami ukazatele nezaměstnanosti disponují obce, které se nachází nedaleko města Vsetína, a to z důvodu obšírnější nabídky volných pracovních míst. Míra nezaměstnanosti těchto obcí se pohybuje kolem 10 %. V letech 2009 a 2010 došlo k poklesu celkové míry nezaměstnanosti z 15,3 % na 14,8 %. I přesto se neočekává její spádový pokles. Neustále se zhoršující ekonomické i legislativní podmínky v zemědělství podněcují zánik tradičních zemědělských subjektů. Průmyslová odvětví se také potýkají s problémy, které zapříčiňují nárazové propouštění zaměstnanců. [20], [22]

Tab. 6. Míra nezaměstnanosti v mikroregionu Hornovosacko. [22], [26]

Obec	Míra nezaměstnanosti (v %)			
	2005	2007	2009	2010
Mikroregion Hornovosacko	11,5	7,4	15,3	14,8
Okres Vsetín	10,8	7,1	12,3	11,6
Zlínský kraj	9,27	6,2	10,83	10,4

Graf 2: Grafické vyjádření míry nezaměstnanosti. [22], [26]

3.2 Přírodní předpoklady

Rozhodující pro rozvoj cestovního ruchu jsou přírodní předpoklady. Obecné přírodní podmínky jsou charakterizovány členitostí povrchu v dané oblasti, klimatickými a srážkovými poměry, vodními zdroji či skladbou přírodních porostů. Velmi důležitá je existence významných krajinných prvků v oblasti, které zvyšují návštěvnost regionu. Vliv na rozvoj rekreačního cestovního ruchu a konkrétně na rozvoj venkovské turistiky či hipoturistiky má také neznečištěné životní prostředí.

Reliéf

Členitost území je zcela různorodá. Vsetínsko je z pohledu celého Zlínského kraje považováno za nejhornatější oblast, čemuž odpovídají tyčící se Vsetínské vrchy ze severu, které údolí řeky Bečvy oddělují od Javorníků z jižní strany regionu. Celá oblast spadá pod **CHKO Beskydy**. Z environmentálního hlediska má proto mikroregion Valašsko – Horní Vsacko kvalitní a neznečištěné životní prostředí. Chráněné území Beskydy bylo vyhlášeno roku 1973 v části bývalých okresů Vsetín, Nový Jičín a Frýdek-Místek. V této oblasti jsou především chráněny rozsáhlé pralesovité lesní porosty, vzácní živočichové a rostlinné druhy. Přibližně 70 % území Beskyd pokrývají jehličnaté lesy, místy ale nalezneme i rozsáhlá území s listnatými stromy. **Javorníky** jsou velmi pestré z hlediska fauny a flóry. Nejvyšším bodem Javorníků je Velký Javorník (1071 m n. m.), který leží na slovenské straně, na státní hranici je to pak Malý Javorník (1019 m n. m.). Vsetínské vrchy se táhnou směrem od toku Vsetínské Bečvy po Makovský průsmyk na hranicích se Slovenskem. Nejvyšším bodem je vrchol Vysoká (1024 m n. m.) a dalšími významnými vrcholy jsou Vsacký Cáb (841 m), Tanečnice (912 m) a Soláň (861 m). CHKO Beskydy zasahuje do nejvýchodnější části Vsetínských vrchů, zejména z důvodu ochrany místní fauny. Z hlediska rozvoje cestovního ruchu je reliéf v mikroregionu Hornovsacko příhodný pro provozování pěší, horské a cyklistické turistiky. Zejména v zimním období jsou zde vhodné podmínky pro sjezdové a běžkařské lyžování. [9], [13]

Vodní zdroje

Prakticky celá oblast Hornovsacka patří do povodí Vsetínské Bečvy, která se vlévá do řeky Moravy a protéká celým územím mikroregionu. Nachází se zde několik vodních ploch: přírodní koupaliště Na Stanoch v Novém Hrozenkově, vodní nádrž Karolinka, Jezerné ve Velkých Karlovicích vzniklé sesuvem půdy a také přehradní nádrž Bystřička. Z těchto vodních zdrojů je k rekreačním účelům určeno nově zmodernizované přírodní koupaliště

(umělé jezero) Na Stanoch o rozloze 9,5 ha a přehradní nádrž Bystřička, která slouží nejen k rekreaci, ale i k provozování vodních sportů. Mimo tyto zdroje se zde nachází z hlediska velikosti nevýznamné vodní říčky a vyvěrající podzemní vody. [14]

3.2.1 Životní prostředí

Životní prostředí ovlivňuje mnoho rozličných faktorů. Mezi měřitelné faktory určující „zdraví“ sledovaného regionu patří čistota ovzduší, kvalita zdrojů pitné vody, míra znečištění vodních ploch, míra půdního zatížení hnojiv a jinými chemickými látkami, nebo míra hlukového zatížení v dané oblasti způsobená zejména automobilovou dopravou či výrobními podniky. Výsledné pozitivní hodnoty určují, zda je oblast vhodná pro rekreaci a aktivní trávení dovolené.

Ovzduší v mikroregionu Hornovsacko je oproti jiným regionům ve Zlínském kraji neznečištěné. Tranzitní doprava není výrazným znečišťovatelem životního prostředí v komparaci s jinými regiony. Ovzduší je relativně čisté a dýchateľné, právě díky bezprostřední blízkosti lesů. Je citelně poznat rozdíl mezi ovzduším například ve městě Valašské Meziříčí a ovzduším v obcích Hornovsacka. Za jediné větší znečišťovatele ovzduší v mikroregionu můžeme považovat samotné občany a podnikatelské subjekty, kteří zvláště v zimních měsících topí tuhými palivy a nezřídka i odpady s cílem ušetřit své finanční prostředky.

3.2.2 Zvláště chráněná území

V katastru obce Velké Karlovice se nachází Národní přírodní rezervace mikroregionu, a to **NPR Razula** s výměrou 23,20 ha. NPR Razula byla oficiálně vyhlášena 31. 12. 1933. Vznik byl podmíněn přísnou ochranou původní přírody, protože se v oblasti vyskytuje mnoho druhů vzácných rostlin, stromů a hub. Dynamika přirozeného vývoje lesních porostů je jedním z cílů přísného sledování a měření, které provádí Výzkum dynamiky vývoje pralesovitých rezervací v ČR. V této obci se nachází místo zvané **Benešky**, což jsou vyhledávané květnaté louky.

Dále mezi chráněné oblasti můžeme zařadit **přírodní rezervaci Kutaný** nacházející se na území obce Halenkov o rozloze 14,93 ha. V katastru obce Huslenky a obce Hovězí leží **přírodní rezervace Galovské lúky** známá díky orchidejím, které se zde hojně vyskytují. Znamé jsou i **Janovské paseky**, kudy prochází mnoho pěších a turistických značených tras. Na hranicích se Slovenskou republikou se rozléhá další přírodní rezervace **Makyta – Valašská Kyčera**. V obci Zděchov je vysoce chráněným místem tzv. **Radošov**, kde roste

dnes již vzácný jalovec, a objevují se chráněné druhy fauny. Oblíbeným místem jsou **Hajdovy paseky**, kde jsou ke spatření vzácné druhy rostlin. Do katastru obce Zděchov zasahují i proslulé Pulčínské skály, které dominují zejména sousednímu mikroregionu Hornolidečsko. Jsou vyhledávaným cílem turistů a od roku 1989 spadají mezi Národní přírodní rezervace. **Přírodní památka Stříbrník** v obci Hovězí patří od roku 1988 do seznamu maloplošných chráněných území v CHKO Beskydy. Rostou zde chráněné druhy vstavačovitých rostlin a je jedinou oblastí, kde se vyskytuje vzácný střešníček pantoflíček. Ačkoli obec Bystřička polohově nespadá do hornovsackého údolí, je členem Sdružení Valašsko-Horní Vsacko a v rámci celistvé propagace mikroregionu je žádoucí zvýraznit možné přírodní cíle návštěvníků, kterými jsou **Svantovínské skály, skály Havranka a Zámčisko**. [6], [11], [14], [28]

Další přírodní památky: [6], [14]

- Přírodní památka **Uherská** (obec Zděchov);
- Přírodní památka **Brodská** (městys Nový Hrozenkov);
- Přírodní památka **Skálí** (město Karolinka);
- Přírodní památka **Smradlavá** (město Karolinka).

3.3 Kulturně-historické předpoklady

Rozvoj cestovního ruchu se odvíjí také od kulturně-společenských předpokladů. Kulturní tradice, existence historických památek a pořádané společenské akce určují diferencovanost každého regionu. V mikroregionu Hornovsacko je k navštívení řada historických a kulturních objektů. Nicméně většině památek, které se nachází na území mikroregionu, se nepřikládá historický význam. Převážná část obcí se vyvíjela v charakteru hospodářských a zemědělských usedlostí, nevznikala zde žádná významná poutní místa. To staví mikroregion do takové pozice, ze které na první pohled vyplývá, že pro turisty vyhledávající místa historicky a nábožensky vážená nebude mikroregion Hornovsacko příliš atraktivní. Silnou stránkou mikroregionu je zájem obyvatel a jiných subjektů zachovat celistvost regionu po stránce lidové. Valaši jsou hrdým národem, který své kulturní dědictví chrání. Z tohoto důvodu je pro návštěvníky velmi atraktivní právě lidová architektura, jež je dochována snad v každé obci. Mnozí turisté vyhledávají mikroregion Hornovsacko pro každoroční folklorní a kulturní tradiční akce, které jsou pořádány.

3.3.1 Kulturní a historické památky

Nejvýznamnějšími a zároveň nejvyhledávanějšími objekty jsou památkové zóny, například v obcích Huslenky, Zděchov a Velké Karlovice, které jsou chráněnou pozůstalostí specifické valašské lidové architektury. Největší koncentrace roubených staveb se nachází na území obce Velké Karlovice. Najdeme zde třeba **farní roubený kostel Panny Marie Sněžné** z roku 1754, bývalé fojtství, které v současnosti představuje **Karlovské muzeum** nebo hodnotná roubená stavení v **Usedlosti na „Sihle“**. Řezbářské práce jsou k vidění v **Galerii pod Soláněm** a v **Galerii Zvonice**, které v současné době slouží jako Informační centrum. V sousedním městě Karolince je navštěvováno celkem 21 roubených objektů lidové architektury z 18. století. Kulturní zpestření zajišťuje **Galerie akademického malíře a grafika I. Hartingera**. Na počest rodu Illesházů se v obci Halenkov nachází několik historických pamětihodností, kupříkladu bývalý **panský dvůr s kamenným erbem rodu Illesházů** nebo katolický kostel z roku 1788 v barokním stylu. V místní části Dinotice se nachází méně známý **Zámeček Thonetů**. Obdivovatelé klasicistního stylu mají možnost v obci Zděchov navštívit farní kostel Proměnění Páně z roku 1778. Přímo v centru obce Hovězí je k vidění **Socha sv. Jana Nepomuckého** z roku 1712 na památku 4. výročí kuruckého vpádu, **Kalvárie s plastikami P. Marie a sv. Jana** z roku 1858 či **farní kostel sv. Maří Magdalény** z roku 1733, který vznikl přestavbou původního barokního kostela z roku 1732. [6], [13], [28]

Město Vsetín je hlavním sídelním útvarem celého mikroregionu. Je zřejmé, že zde nacházíme četné množství kulturních a historických památek. Mezi nejvýznamnější památky se řadí: [23]

- **Renesanční zámek ze 17. století** s vyhlídkovou věží a anglickým parkem - v současné době je sídlem **Muzea regionu Valašska**,
- **Evangelický kostel Dolního sboru**,
- **Evangelický kostel Horního sboru**,
- **Maštaliska** – bývalý panský dvůr,
- **Farní kostel Nanebevzetí Panny Marie** v pobělohorském stylu barokního umění,
- **Panská zahrada** – městský park, kudy prochází 18. poledník východní délky.

Mezi další historické památky v mikroregionu patří: [6]

- Jednopatrový zámek Kaštýl ze 17. století (obec Hovězí),
- Zrekonstruovaná drobná roubená lidová stavba z 18. století (obec Halenkov),
- Evangelický kostel z let 1873 – 1892 (obec Huslenky),
- Thonetův zámeček v údolí Kychová - dnes slouží jako dětská léčebna (obec Huslenky),
- Památník národního umělce (malíře a grafika) Antonína Strnadla v místě lidové roubené chalupy – v současné době plní funkci informačního centra (městys Nový Hrozenkov),
- Římskokatolický kostel z roku 1780 (městys Nový Hrozenkov).

Rozsáhlejší výčet kulturních a historických památek v obcích Hornovsacka je uveden v příloze P V (Příloha V). Kulturní a historické pamětihodnosti jsou jedním z hlavních turistických cílů mikroregionu. Zejména soubory původní lidové architektury považují obce za hodné ochrany a je jim věnována příslušná péče, aby i nadále bylo možné ohlédnout se za způsobem života původních obyvatel Valachů.

3.3.2 Kulturní zařízení a kulturní akce

Lidové tradice a zvyky se doposud objevují v kulturních akcích, jež jsou pořádané obcemi mikroregionu Hornovsacko. Tyto lokální kulturní akce jsou poutavé nejvíce pro místní obyvatele, avšak některé události evidují vysokou návštěvnost účastníků i z jiných regionů, eventuálně i ze sousedních zemí.

Mezi proslulé události konané na území mikroregionu Hornovsacko spadají: [13], [28]

- **Dny valašského divadla**
Každoroční divadelní přehlídka amatérských ochotnických souborů z blízkého okolí, kterou pořádá obec Hovězí.
- **Sklářský jarmark**
Sklářský průmysl má v mikroregionu dlouholetou tradici. Při této příležitosti je možné nahlédnout do komplexu skláren, jež jsou symbolem města Karolinky. Návštěvníci tak mají jedinečnou možnost obeznámit se s tradiční ruční výrobou a technikami malování skla.

- **Valašská olympiáda**

Každoročně pořádaná olympiáda se nese v duchu závodů v netradičních disciplínách, které souvisejí s dřívějším způsobem života Valachů.

- **Starý dobrý western**

Trampeký a bluegrassový festival se koná každoročně začátkem srpna v obci Bystřička.

Mezi nejznámější kulturní akce pořádané městem Vsetínem patří: [13], [14], [15], [23]

- **Valašské záření** s přehlídkou řezbářských a jiných řemeslných činností a programem, jenž je nabitý různými představeními, hrami a koncerty.

- **Vsetínský jazzový festival Josefa Audese**, kde se představují české a slovenské jazzové kapely od roku 1993.

- **Valašský krpec** je setkání folklorních souborů z různých zemí.

- **Letní filmový maratón** pořádá Filmový klub ve Vsetíně ve spolupráci s Asociací českých filmových klubů a společností Dům kultury Vsetín, s.r.o.

- **Interfotoklub Vsetín**

V rámci této akce mohou fotografové z různých míst vystavit na odív své fotografie v Galerii Staré radnice.

V mikroregionu je pořádáno mnoho dalších kulturních akcí, které ale už nejsou z pohledu rozvoje cestovního ruchu v širším hledisku tolik výrazné. Mezi takové kulturní akce místního charakteru, které stojí za pozornost, patří: [20]

- tradiční poutě a jarmarky,
- plesy pořádané zájmovými sdruženími,
- cimbálová vystoupení,
- výstavy obrazů (obrazy bratří Hlaviců, J. Kobzáně, A. Strnadla a jiných umělců),
- expozice týkající se lidových řemesel (Karlovské muzeum),
- přehlídky národopisných, hudebních a divadelních souborů,
- soutěže dobrovolných hasičů,
- besídky pro děti aj.

V mikroregionu jsou kulturní zařízení rozmístěna velmi nerovnoměrně. Nejvíce takových zařízení je soustředěno ve městě Vsetín, kde se nachází třeba: [23]

- Galerie v budově Staré radnice,
- Galerie V poschodí,
- Galerie Pohoda,
- Hvězdárna z konce 19. století, která pořádá večerní astronomická pozorování,
- Besední dům a Dům kultury,
- Kino Vatra.

Od roku 2004 je možné v městě Karlovince navštívit Valašské národní divadlo, jehož činnost se těší velké oblibě. Kino je provozováno v obci Velké Karlovice a také v obci Hovězí. V letních měsících provozuje svou činnost venkovní letní kino v obci Bystřička. Navštěvovány jsou také muzea: Karlovské muzeum, Muzeum Antonína Strnadla (Nový Hrozenkov) a galerie: Galerie Zvonice na Soláni, Galerie Pod Soláněm, Galerie I. Hartingera a Galerie u Hofmanů. [28]

3.3.3 Sportovní akce

Nadregionální význam mají převážně motoristické sportovní události. Jednou z nich je tzv. **Zděchovská grapa**, což je velkolepá motokrosová akce, která již přes 30 let přitahuje návštěvníky z dalekého okolí. Akce je pořádána v katastrálním území obce Zděchov místním obecním úřadem ve spolupráci s místní Asociací víceúčelových základních organizací Zděchov a s dalšími sponzory této soutěže. Dalším mezinárodním závodem je závod automobilů do vrchu – tzv. **Valašský klobúk**. [13], [28]

Dále se zde řadí např.: [28]

- **Karlovarská padesátka** – závody v běhu na lyžích,
- **Makadam Tour, Valašský pohár MTB mládeže, Karlovský Pepi marathon, Valašská padesátka** - závody horských kol,
- **Formanský den** – závody koní.

3.4 Společensko-realizační předpoklady

3.4.1 Infrastruktura cestovního ruchu

Cestovní ruch by se v žádném případě nemohl rozvíjet bez potřebného zázemí. Do infrastruktury cestovního ruchu řadíme možnosti ubytování v regionu, stravovací zařízení, sportovní a kulturní zařízení, síť informačních center, rozsah a kvalitu cyklotras a turistických tras, v případě příhodných podmínek v území také kvalitu sjezdovek a lyžařských vleků i jiného doprovodného zařízení.

Ubytování

Nabídka ubytování v mikroregionu Hornovsacko není silnou stránkou. V několika obcích je počet ubytovacích zařízení minimální a nalezneme zde pouze možnost ubytování se v pohostinstvích, v turistických ubytovnách či v chatách, které jsou vlastněny soukromníky. Přesto právě pro některé turisty může být atraktivním aspektem různorodost poskytovaných ubytovacích služeb. V regionu se nachází autokempy, penziony, hotely, horské chaty či chatové osady. Zejména v obcích s vyšší nadmořskou výškou a tedy optimálními podmínkami pro zimní turistiku a zimní sporty se nachází početné množství rekreačních středisek, horských hotelů a penzionů. Na druhou stranu je stinnou stránkou některých zařízení jejich nízká ubytovací kapacita (zejména nedostatek jednolůžkových a dvoulůžkových pokojů), také zastaralé vybavení a absence sportovního vyžití v těchto zařízeních (například bowling, bazén, hřiště, kurty) a jiných služeb (například wellness, sauny, fit centrum atd.). Je to způsobeno hlavně tím, že tato méně vybavená zařízení poskytují nízké ubytovací ceny, což jim neumožňuje dále investovat do modernizací a rekonstrukcí zařízení, zkvalitňovat poskytované služby po této stránce a financovat možnosti propagace, která by ubytovací zařízení zviditelnila pro budoucí klientelu a zvýhodnila tak tyto podnikatelské subjekty na trhu.

Město Vsetín nabízí ubytování zejména hotelového typu, popřípadě v rodinných penzionech. Díky vysoké návštěvnosti vodní přehrady v Bystřičce, je zde nabízeno obzvláště ubytování v autokempech, popřípadě v chatových osadách. Minimální počet ubytovacích zařízení najdeme v obci Ústí, Janová, Hovězí, Zděchov, Huslenky a Halenkov. Najdeme zde pouze ubytování v soukromí, popřípadě v obci Hovězí v oblíbeném autocampingu „U Splavu“ nebo v rekreačním středisku Celnice v obci Huslenky. [13], [20], [28]

Naopak nejvyšší koncentrace ubytovacích zařízení je v obci Velké Karlovice. Mezi nejznámější patří například Hotel Horal, Lanterna či Galík, které jsou provozovány firmou HP Tronic. Zmíněné hotely patří mezi nově zmodernizované, plně vybavené a poskytují turistům nadstandardní služby. Na pomezí se slovenskými hranicemi v městysi Novém Hrozenkově se nachází velmi známé horské chaty např. Kohútka, Permoník, Portáš aj.

Kvalitně a detailně je zpracována interaktivní mapa Valašska – Horního Vsacka na webových stránkách Sdružení Valašsko – Horní Vsacko, která nabízí funkci „zobrazování objektů“. Tímto si potenciální turisté mohou najít ubytování (také možnosti stravování) v mikroregionu, resp. v žádané lokalitě a po rozkliknutí se zobrazí stručné informace o daném zařízení a především kontakt, popř. odkaz na webovou stránku ubytovacího (stravovacího) zařízení. [13]

V příloze P VI (Příloha P VI) je dále k nahlédnutí podrobnější přehled o nabídce ubytování ve vybraných obcích mikroregionu Hornovsacko.

Stravování

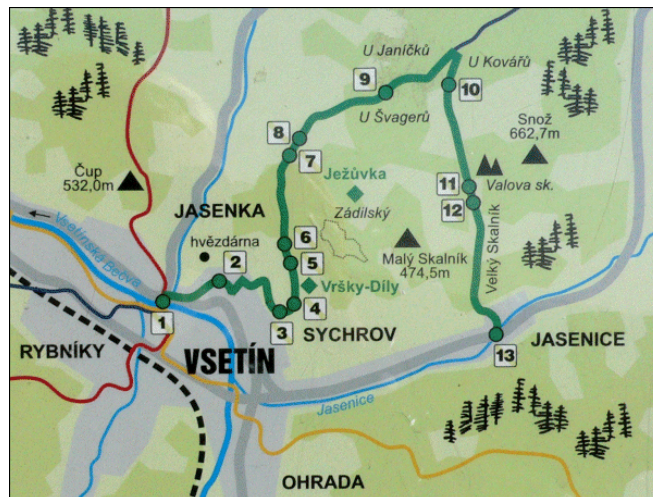
Valašská kuchyně je velmi specifická a místní restaurace jsou si toho plně vědomy. V každé obci se nachází minimálně jedno pohostinství lákající turisty na valašské speciality. Valná část stravovacích zařízení v mikroregionu je spojena se službou ubytovací. Přesto převážně v poslední době vznikají v regionu různé pizzerie, kavárny a letní zahrádky, které se těší velké oblibě nejen u cyklistů. Přesto slabou stránkou některých stravovacích zařízení je hlavně nízký standard ve vybavení a celkovém vzhledu restauračních budov. Pro potřeby rozvinutí cykloturistiky a agroturistiky se plánuje rozšířit celkovou nabídku stravovacích služeb. [13], [28]

Turistické trasy

V letních měsících jsou v mikroregionu Hornovsacko velmi vhodné podmínky pro pěší turistiku, horskou turistiku a cykloturistiku. Vsetínské a Javornické vrchy jsou turisty velmi vyhledávanými. Vítanou změnou by bylo zbudování více rozhleden, které by přírodní krásy mikroregionu více zviditelnily. V území se nachází pouze dvě rozhledny, a to Rozhledna Čarták a Rozhledna na Ztracenci ve Velkých Karlovicích poskytující za dobrého počasí nádherné výhledy do okolí. Pěší trasy jsou velmi dobře značené, což je prioritní zejména u hřebenových tras. Zde jsou k dispozici značené sestupové cesty do údolí, kde turisté mohou využít autobusové či vlakové přepravy do center obcí. Tam, kde se nachází přírodní úkazy nebo historické zajímavosti byly z hlediska cestovního ruchu vytyčeny tzv.

naučné stezky. Primární úlohou naučných stezek je poskytnout turistům informace o přírodních, kulturních či historických atrakcích a tím pádem zvýšit návštěvnost těchto objektů. Momentálně mají turisté možnost projít si tři naučné stezky a to Naučnou stezku Vsetín, Naučnou stezku Javorníky - západ a Naučnou stezku Klenov. [13], [15], [20]

Naučná stezka Vsetín: přírodní památka Vršky – Díly (terasovitý svah; Vsetín), pasekářské oblasti, památné stromy, Valova skála.

Obr. 6. Naučná stezka Vsetín. [13]

Naučná stezka Javorníky – západ: netradiční naučná stezka, kde namísto informačních panelů nalezneme kameny s informacemi.

Obr. 7. Naučná stezka Javorníky. [13]

Naučná stezka Klenov: skalní masiv Klenov, přírodní památka Svantovítovy skály, chráněné území Louky pod Štípou. [13], [15]

Cyklistické trasy

Cykloturistika je význačným trendem v oblasti rozvoje cestovního ruchu obecně. Mnoho finančních prostředků z dotačních titulů bylo využíváno na zbudování cyklotras v mikroregionu Hornovsacko. Dříve byly k dispozici pouze nebezpečné cyklistické trasy, které vedly z velké části po hřebenech Vsetínských a Javornických vrchů. Pasivní cyklisté a zejména rodiny s dětmi jistě oceňují vybudování pátevní cyklotrasy s názvem **Cyklostezka Bečva**, která prochází všemi obcemi mikroregionu, vyjímaje obec Zdechov. Cyklostezka Bečva vede údolím podél stejnojmenné řeky, je nenáročná a tudíž vhodná i pro příležitostné cyklisty nebo již zmíněné rodiny s dětmi. [13], [15]

Cyklostezka Bečva je projektem Sdružení Valašska – Horního Vsacka, na kterém členské obce usilovně pracovaly od roku 2001. Zásadou města Vsetína je realizováno propojení této cyklotrasy až do Valašského Meziříčí a Rožnova pod Radhoštěm, díky čemuž se tomuto projektu dostává nadregionálního významu. V minulém roce byly dokončeny stavební práce v obcích Janová, Karolinka a Velké Karlovice, což vedlo k ohromnému nárůstu cyklistů v této oblasti. Slabou stránkou je prozatím nedostatek odpočinkových zón a cyklo servisů. Jediné dva se nachází ve městě Vsetíně a v obci Velké Karlovice.

Převážně cykloturistům zajišťují cyklobusy. V rámci propagace cykloturistiky v regionu jsou pořádány sportovní akce (např. závody horských kol, sjezdy horských kol, maratony). Veškeré turistické a cyklistické trasy a další informace o zajímavých místech jsou součástí interaktivní mapy Valašska – Horního Vsacka, která byla zmíněna výše. [13], [15]

Hipoturistika

Zajímavým zpestřením pro aktivní turisty a milovníky koní může být tzv. hipoturistika. Jedná se o poměrně neznámé odvětví cestovního ruchu, nicméně ke kraji valašskému neodmyslitelně koně patří. V zájmovém území se nachází pět nejvýznamnějších provozovatelů hipoturistiky, a to chovná stáj Ranč pod Černým v obci Halenkov, Jezdecká stáj Břežítá v městysi Nový Hrozenkov a Stáj Valencio, Dvůr U Kříža a Chovná stáj U Minarčíků ve Velkých Karlovicích. Prozatím je zprovozněn šestnáctikilometrový **Jezdecký okruh Valašsko** vedoucí obcí Velké Karlovice. Správu této tratě zajišťuje právě zemědělská usedlost a chovná stáj Dvůr U Kříža. Rozvoj hipoturistiky ve Zlínském kraji zajišťuje obecně prospěšná společnost HYJÉ – koně Zlínského kraje, o.p.s. Svou činností přispívá ke koordinaci jednotlivých chovných a jezdeckých stájí v celém Zlínském kraji a od roku 2009 se věnuje problematice rozšíření sítě hipotras. [13], [15]

Lyžování a běžecké trasy

Sjezdové a běžkové lyžování jsou nejčastěji vyhledávanými sporty v mikroregionu v zimních měsících. Zima na Valašsku je z klimatického hlediska poměrně dlouhá, ačkoliv v některých místech s nízkou nadmořskou výškou jsou očekávány klimatické výkyvy, což pro místní provozovatele vleků přináší určitou míru nejistoty. Dle hodnocení MAS Hornovsacka je zde na nízké úrovni nabídka doprovodných služeb v celém území. Mikroregion se tak stává nekonkurenceschopný ve srovnání s národními a evropskými lyžařskými centry. Avšak lyžařské areály v mikroregionu Hornovsacko mají v regionálním měřítku svůj význam, což je podloženo návštěvností lyžařských středisek v oblasti Velkých Karlovic a v městysi Nový Hrozenkov. V každé obci je pro turisty, ale i místní obyvatele zřízen alespoň jeden lyžařský areál. Svou malou velikostí a nedostatečným zázemím ale netvoří nabídku pro náročnější klientelu z blízkých měst. Naopak opakem jsou lyžařská střediska ve výše položených oblastech, která jsou pro trávení zimní dovolené optimální. Do této skupiny se řadí například ski areály: Ski Kohútka, Ski Vranča (Nový Hrozenkov), Ski Razula, Ski Soláň, Ski Bambuch, Ski Kyčerka, Ski Machůzky, Ski Kasárna, Ski Horal (Velké Karlovice), Ski Karolinka (Karolinka) a Ski Jasenka (Vsetín). Velmi často jsou tyto areály využívány k organizování lyžařských výcvikových kurzů. Osvědčenou službou posledních let je možnost sledovat sněhové podmínky v nejnavštěvovanějších lyžařských areálech pomocí webových kamer. V rámci konkurenčního boje místních provozovatelů je nabídka sněhových radovánek rozšířena o vybudované snowparky pro příznivce snowboardingu a freestyleskiingu. Pro návštěvníky jsou dále k dispozici i sněžné skútry a atraktivní zimní aktivitou se stává i tzv. snowtubing. [13], [15], [20]

Běžkařům je nabízeno několik běžeckých okruhů, které pravidelně udržuje Sdružení Valašsko – Horní Vsacko, respektive jednotlivé členské obce a místní podnikatelé. V mikroregionu jsou v zimě upravovány tyto běžecké trasy: [13]

- Běžecké okruhy Razula,
- Běžecké okruhy Kohútka,
- Běžecké tratě Velké Karlovice a okolí,
- Běžecké tratě ve Vsetíně.

Koupaliště

Mikroregion Hornovsacko disponuje celkem dvěma přírodními koupališti, a to přírodní nádrží Na Stanoch mezi městysem Nový Hrozenkov a městem Karolinka a přehradní nádrží Bystřička s písčitou pláží. Přehrada Bystřička je i vyhledávaným cílem pro provozování vodních sportů či rybaření. V regionu najdeme i několik venkovních koupališť (Zděchov, Velké Karlovice) a také Městské lázně Vsetín, které nabízí i jiné služby (sauna, bylinkové koupele, masáže atd.). [15]

Ostatní sportovní zařízení

Ostatní sportovní zařízení, mimo již zmíněné lyžařské areály a objekty určené ke koupání, jsou ve větší míře koncentrována ve městě Vsetíně, popřípadě v hotelových areálech ve Velkých Karlovicích.

Ve městě Vsetíně se nachází například Sportovní areál Ohrada (součástí je fotbalový stadion, tenisové kurty, hřiště pro plážový volejbal, dráha pro atlety i krytá tenisová hala), Sportovní areál Bobrky (tenisové a squashové kurty, hřiště s umělým povrchem, posilovna, sauna aj.), Hokejový stadion Lapač (hokejové zápasy, bruslení pro veřejnost, kondiční bruslení), Víceúčelová hala Na Lapači (umělé hřiště pro kolektivní či raketové sporty), Skatepark (určen pro kolečkové sporty), Víceúčelové hřiště Pod Pecníkem (součástí jsou dva antukové tenisové kurty), Fotbalové hřiště Tyršova, Lanové hřiště pro děti, Motokárová dráha Vsetín, Fitness wellness centrum Kohútek (raketové sporty, aerobní cvičení, sauna, solné jeskyně) a mnohé další. [23]

Hotelové areály ve Velkých Karlovicích budují v rámci své nabídky sportovní zařízení, která jsou určená pro sportovně-rekreační účely. Například v okolí hotelu Horal najdeme wellness centrum, golfová hřiště venkovní i krytá, squashové kurty či bowlingové dráhy.

V nedávném období bylo záměrem téměř každé obce vybudovat nové, popřípadě rekonstruovat stávající sportovní zařízení. Bylo investováno do zcela nových funkčních krytých sportovních hal (Janová, Hovězí), proběhla rekonstrukce venkovních areálů, které nabízí vhodné předpoklady pro raketové a kolektivní sporty. Fotbal je v mikroregionu značně populárním sportem, což reflektuje počet fotbalových hřišť na území mikroregionu, kde v každé obci najdeme alespoň jedno.

Informační centra

V mikroregionu se nachází celkem šest informačních center (IC). Informační centra nalezneme ve Vsetíně v budově Masarykovy veřejné knihovny, ve Velkých Karlovicích nebo v Karolině. V Novém Hrozenkově se IC nachází v areálu památníku A.Strnadla. Další IC byla nedávno vybudována na Kohútce a na Soláni. [13]

Hlavní činností informačních zařízení je zejména poskytování všeobecných informací o mikroregionu Hornovsacko turistům a návštěvníkům. Je záměrem probudit v potenciálních turistech zájem o to, navštívit možné destinační cíle v Hornovsacku. Turisté by měli být obeznámeni se všemi možnostmi trávení volného času, jak v oblasti sportovní, tak v oblasti společenské. Další důležitou činností je vytvoření přehledu všech kulturních a společenských akcí a doprovodnou službou je možnost zakoupit si v těchto zařízeních vstupenky na jednotlivé akce. Centra poskytují přesné informace o ubytovacích a stravovacích službách a sportovních zařízeních.

Směrodatnou činností v dnešní době je cílená propagace mikroregionu prostřednictvím internetových služeb. Poskytování kvalitních a srozumitelných informací na webových stránkách široké veřejnosti je efektivní. Odkazy na internetové stránky jednotlivých obcí či podnikatelských subjektů urychlují seznámení se s nabízenými produkty a službami subjektů CR. Prostřednictvím uveřejněných kontaktů je umožněno návštěvníkovi, aby přímo směřoval své případné dotazy na oprávněné osoby např. na provozovatele ubytovacích a stravovacích zařízení v oblasti rezervace ubytování a stravování, v oblasti pořádání kongresových a podnikových meetingů, exkurzí, zájezdů atd.

Konkrétní IC by také neměla opomíjet místní obyvatele regionu. Úlohou je poskytovat občanům veškeré informace, nejen čistě turistické. Žádané jsou třeba informace o místní dopravní obslužnosti (jízdni řady vlakové či autobusové přepravy, možné uzavírky na silnicích, autoservisy a opravy, odtahové služby), informace o nejbližších službách finančních institucí, směnárny, pojišťoven, údaje o počtu a dostupnosti poštovních či lékařských zařízení. Nedílnou součástí činnosti IC je prodej upomínkových předmětů (řezbářská díla, sklářské výrobky aj.).

Informační zařízení nemají pouze úlohu informační, pomocí níž si turista může vyhledat místa, která jsou pro něj atraktivní a dostupná, nýbrž plní také roli prostředníka při vzájemné spolupráci veřejného, neziskového a podnikatelského sektoru při vytváření ucelené nabídky cestovního ruchu v zájmové oblasti. Dílčím výsledkem je sběr dat z oblasti ces-

tovního ruchu například o počtu návštěvníků, o nejnavštěvovanějších místech, vyhledávaných sportovních a kulturních událostech či o spokojenosti s nabídkou CR v regionu. [13]

3.4.2 Technická a občanská infrastruktura

Podpora podnikání, příležitosti pro cestovní ruch, zlepšení životní úrovně obyvatel a mnohé jiné cíle mikroregionu jsou závislé na kvalitě primární infrastruktury v území. Jsou vynakládány finanční prostředky na rozšíření a zkvalitnění občanské (školství, zdravotnictví, služby), technické (kanalizace, vodovody, plynofikace, elektrifikace) a dopravní infrastruktury. V posledních letech se klade důraz také na infrastrukturu informační potřebnou pro vytvoření volného přístupu k informacím pro všechny občany.

Technická infrastruktura

Technická infrastruktura je souborem technických předpokladů sledovaného území. Tyto předpoklady zahrnují dopravní obslužnost, zásobování elektřinou a pitnou vodou, rozsah vedené kanalizace a plynofikace, a v neposlední řadě hospodaření s odpady. Zmíněné problematické faktory jsou v mikroregionu podchyceny činnostmi jednotlivých obcí, které za ně nesou odpovědnost. Z toho důvodu zde nejsou známy aspekty, které by limitovaly rozvoj cestovního ruchu.

Doprava

Dopravní infrastruktura není plně vyhovující. Nejdůležitější silniční komunikací Hornovsacka je páteřní silnice II. třídy č. 487/II vedoucí od obce Ústí až po Velké Karlovice. Tato silnice tvoří spojnici mezi aglomeracemi Zlín – Žilina. Ve Velkých Karlovicích se nachází hraniční přechod Velké Karlovice – Makov, kde silnice č. 487/II navazuje na mezinárodní komunikaci E 442. Zatížení této silnice tranzitní dopravou a neúnosně rostoucím počtem osobních automobilů je velmi vysoké. Důvodem je především poloha regionu a blízkost hraničního přechodu se Slovenskou republikou. To vyžaduje kvalitní, rychlou a bezpečnou silniční alternativu. Neúnosné zatížení silnice č. 487/II způsobuje zhoršující se technický stav silnice. Zejména silniční úsek mezi obcí Hovězí a Janová je příliš úzký, a proto bych urgovala na možné rozšíření této komunikace, čímž by se dosáhlo snížení nehodovosti. Po zimním období roku 2010-2011 je stav této silnice téměř alarmující. Posypová směs způsobila, že povrch silnice je místy téměř nesjízdný a při rychlejší jízdě můžou být některé úseky nebezpečné. Takový stav páteřní silnice mikroregionu je samozřejmě v rozporu se snahou přilákat do mikroregionu více turistů. [20]

Železniční doprava je v oblasti reprezentována tratí č. 282 Vsetín – Velké Karlovice. Jediná obec mikroregionu - a to Zděchov - nedisponuje možností dopravní obslužnosti po železnici. Vlakovou přepravu, a to jak osobní, tak nákladní, zajišťují České dráhy a.s. Objem nákladní vlakové přepravy není v mikroregionu tak markantní. Nákladní vlakové spojení se Slovenskou republikou zajišťuje spíše trať č. 280, která se nachází v mikroregionu Hornolidečsko. Z tohoto pohledu je pro nákladní přepravu daleko významnější silniční síť. Dopravní přepravu osob v mikroregionu zajišťují i linkové autobusy ČSAD a.s. Vsetín. Hustota spojů je pro obyvatelstvo vyhovující. Letecká doprava v regionu zastoupena není. [20] Dopravní infrastruktura je jedním z hlavních aspektů rozvoje daného mikroregionu. Kvalitní silniční síť, četnost spojů linkové autobusové a vlakové osobní přepravy by měly být důležitými předpoklady pro zvýšení úrovně bydlení obyvatel Hornovsacka. Nicméně nízký objem finančních prostředků zamezuje možné zlepšení této situace, především tedy špatný technický stav silnice č. 487/II.

Občanská infrastruktura

Pro rozvoj CR je podstatným hlediskem existence základních objektů občanské vybavenosti v regionu, jejichž služby jsou potřebné nejen pro občany, ale i pro potenciální turisty. Do občanské vybavenosti zahrnujeme především maloobchodní, školská a zdravotnická zařízení a dále služby uspokojující potřeby obyvatel (pošta, finanční služby, opravy). Součástí přílohy P VII je tabulka znázorňující základní občanskou vybavenost v jednotlivých obcích mikroregionu Hornovsacko. Pro potřeby rozvoje cestovního ruchu je určující počet a kvalita ubytovacích a stravovacích zařízení, která byla analyzována v dřívější kapitole týkající se infrastruktury cestovního ruchu.

Tab. 7. Základní občanská vybavenost v mikroregionu Hornovsacko. [19]

Obec	Základní občanská vybavenost v mikroregionu Hornovsacko							
	Školství				Zdravotnictví		Sociální služby	Pošta
	MŠ	ZŠ	SŠ	Umělecké a speciální školská zařízení	Počet zdravotnických zařízení	Lékárna	Domovy důchodců a s pečovatelskou službou	
Mikroregion Hornovsacko	21	14	6	6	159	5	15	9

4 SPOLUPRÁCE JAKO FAKTOR ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU HORNOVSACKO

Hlavní myšlenkou této práce je vzájemná kooperace a koordinace dotčených subjektů veřejné a privátní sféry, které povedou k efektivnímu řízení rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu. V důsledku rozvoje cestovního ruchu je nutná spolupráce aktérů v oblasti vytváření společné nabídky produktů pro turisty, společného pořádání významných kulturních a sportovních akcí, ochrany památek lidové architektury a zvláště chráněných území. Podstatná je kooperace při přípravě a realizaci technické, turistické a její doprovodné infrastruktury. S ohledem na využití nástrojů, jaké nám definuje destinační management a marketing, je žádoucí zmínit, které konkrétní subjekty v mikroregionu Hornovsacko je možné v rámci organizace zahrnout.

4.1 Vymezení spolupracujících aktérů CR v mikroregionu Hornovsacko

Subjekty v mikroregionu Hornovsacko jsou determinovány dle toho, zda se jedná o zástupce veřejné, soukromé či neziskové sféry.

4.1.1 Zástupci veřejného a neziskového sektoru

Veřejný sektor je zastoupen obcemi, které se nachází v rámcovém území mikroregionu Hornovsacko. Tyto obce mají velký podíl na koordinovaném a všestranném rozvoji CR. Mezi zástupce veřejného sektoru v zájmovém mikroregionu jsou tedy: Obec Velké Karlovice, Město Karolinka, Městys Nový Hrozenkov, Obec Halenkov, Obec Huslenky, Obec Hovězí, Obec Zděchov, Obec Janová, Město Vsetín, Obec Ústí, Obec Bystřička.

Veřejný sektor je dále zastoupen veřejnými institucemi, jimiž mohou být právě neziskové organizace. Mezi podstatné představitele neziskového sektoru patří zejména informační centra, jejichž působení v regionu výrazně přispívá k lepší organizaci všech aktivit v oblasti CR. Řadíme zde:

- Informační centrum Zvonice Soláň - Sdružení pro rozvoj Soláně, o.s.,
- Informační centrum Vsetín,
- Informační centrum Velké Karlovice,
- Informační centrum Kohútka,
- Informační centrum Nový Hrozenkov,
- Informační centrum Karolinka.

Dále zde figurují založená sdružení a místní akční skupiny. V oblasti Valašska – Horního Vsacka působí:

- Sdružení Valašsko – Horní Vsacko,
- MAS Valašsko – Horní Vsacko.

4.1.2 Zástupci soukromého sektoru

Podnikatelské subjekty mají primární zájem na neustále se rozvíjející infrastruktuře cestovního ruchu, která rozšiřuje nabídku možného trávení dovolené v lokalitě. Klíčovým výsledkem je pro ně zvyšující se počet návštěvníků, kteří do regionu zavítají v závislosti i na kvalitě poskytovaných služeb. Jejich spokojenost je pro podnikatele ústní reklamou a stupňuje míru návštěvnosti. Privátní sféra je rozčleněna dle subjektů provozujících svou činnost v oblasti ubytování, stravování nebo kulturního a sportovního vyžití. Dále na cestovní agentury zajišťující komplexní služby v oblasti ČR či dopravce v daném regionu.

Mezi významné podnikatelské subjekty v oblasti ubytování a stravování patří např.

- HP Tronic s.r.o. – provozovatel hotelů Horal, Lanterna, Galík,
- Horský hotel Soláň,
- Horský hotel KOHÚTKA,
- Penzion JANOVA ZZJM s.r.o.

Mezi vybrané subjekty zajišťující sportovní vyžití v regionu se řadí:

- SKI centrum KOHÚTKA, a.s.,
- SKI centrum Razula a další ski areály v mikroregionu,
- Golf Club Horal,
- Stáj Valencio Velké Karlovice – provozovatel hipoturistiky,
- Ranč pod Černým – provozovatel hipoturistiky.

Mezi některé kulturní organizace v regionu patří např.:

- Valašské národní divadlo,
- Karlovské muzeum,
- Divadelní soubor Jana Honsy o.s.

Mezi ostatní subjekty patří např.:

- ČSAD Vsetín, a.s.,
- CK - Valaška, spol. s r.o.

4.2 Tendence spolupráce vybraných aktérů cestovního ruchu v mikroregionu Hornovsacko

V rámci této kapitoly analyzuji hlavní tendence a oblasti spolupráce vybraných subjektů CR, které svou činností nejvýrazněji přispívají k rozvoji CR v mikroregionu Hornovsacko. Informace jsem získala prostřednictvím strukturovaných rozhovorů s relevantními představiteli vybraných organizací, jež mi poskytli zpětnou vazbu a mají neocenitelné zkušenosti se vzájemnou spoluprací v oblasti CR.

Mezi dvě nejvýznamnější podpůrné organizace, které sdružují ostatní subjekty CR, patří Sdružení Valašsko – Horní Vsacko a MAS Valašsko – Horní Vsacko.

4.2.1 Sdružení Valašsko – Horní Vsacko

Sdružení Valašsko – Horní Vsacko je jednou z nejvýznamnějších organizací zabezpečující rozvoj cestovního ruchu v mikroregionu. Svazek obcí pod dřívějším názvem „Hornovsacká dráha“ byl založen dne 1. 11. 2001 z důvodu zajištění dopravní obslužnosti území, zachování železniční tratě Vsetín – Velké Karlovice a podpory rozvoje přeshraniční spolupráce se Slovenskou republikou. Název byl v roce 2007 změněn na Sdružení Valašsko – Horní Vsacko a členy svazku jsou 2 města: Vsetín, Karolinka, městys Nový Hrozenkov a 8 obcí: Velké Karlovice, Halenkov, Huslenky, Zděchov, Hovězí, Janová, Ústí a od roku 2009 obec Bystřička. [13]

Hlavní činnost Sdružení Valašska – Horního Vsacka je v současné době orientována na podporu cestovního ruchu, zaměřenou na poskytování služeb CR a podporu spolupráce s podnikateli, kteří poskytují své služby a produkty turistům. Sdružení se nezaměřuje pouze na turisty ze spádových oblastí regionu, ale i na místní občany, kteří veškeré příležitosti spojené s cestovním ruchem vítají a využívají. V regionu se vyskytují různorodé atraktivita, tudíž není možné se omezit pouze na jednu věkovou skupinu, sportovně zaměřené turisty či rekreační návštěvníky. Struktura návštěvníků je prozatím celkem vyrovnaná, nicméně je snahou Sdružení přilákat do mikroregionu daleko více zahraničních turistů.

V poslední době byla velká pozornost kladena na zlepšení sportovního zázemí v mikroregionu. V reakci na tuto skutečnost byly podporovány projekty se zaměřením na lyžařskou a běžkařskou infrastrukturu a projekty podporující cykloturistiku. Snahou je zaměřit se nejen na marketing hmotné nabídky v mikroregionu, ale také na propagaci kulturních a sportovních akcí, které jsou každoročně pořádány (např. Dny horské cyklistiky na

Valašsku, Sjezdy horských kol, Karlovska padesátka aj.). V rámci propagace právě zmíněných sportovních akcí mikroregionu a zvýšení návštěvnosti lokálních i zahraničních turistů se v praxi uplatňuje spolupráce při tvorbě turistických poukazů. Potenciálním turistům jsou pak věnovány zmíněné poukazy, které umožňují čerpat slevy z ceny ubytování, stravování či vstupenek do kulturních či sportovních zařízení v regionu. Tyto poukazy vznikají na základě dohody mezi spolupracujícími subjekty (nejčastěji například mezi pořadatelem určité sportovní či kulturní události a majiteli restauračních, ubytovacích či sportovních zařízení v místě konání této akce). Sdružení Valašsko – Horní Vsacko usiluje o vytvoření tzv. skipasů do jednotlivých lyžařských areálů v mikroregionu. Zavedení těchto skipasů by bylo pro turisty atraktivní z hlediska cenového zvýhodnění a pro podnikatele v oblasti ubytování a stravování výhodné například z důvodu plánovaného naplnění ubytovacích kapacit. [13], [18]

Veškeré finanční prostředky, které Sdružení Valašsko – Horní Vsacko využívá ke své činnosti, pocházejí z členských příspěvků od obcí, z dotací a darů od právnických a fyzických osob, či z příjmů vytvořených vlastní činností sdružení. Za finanční podpory z dotačního titulu „Integrované projekty venkovských mikroregionů“ byly uskutečněny finančně méně rozsáhlé projekty, a to např.: [13]

- 1) **Projekt pro zachování zimních sportovních aktivit v obci Zděchov** – jednalo se o rekonstrukci místního lyžařského areálu.
- 2) **Vybudování cyklistické lávky přes řeku Bečvu u Valašské Koliby** – cílem bylo zpřístupnit místní ubytovací, restaurační služby a nově zbudované sportovní hřiště.
- 3) **Výstavba bezbariérového vstupu a jiné úpravy sklářské expozice v Karolině** – tento projekt umožnil přístup i postiženým návštěvníkům sklářské tradice a stavební úpravy umožnily, aby v těchto prostorách vzniklo informační centrum.
- 4) **Udržování a rozvíjení ochotnických, divadelních a kulturních tradic Karolinky** - žadatelem a realizátorem bylo Valašské národní divadlo o.s.

Komunikace je těžištěm spolupráce. Sdružení Valašsko – Horní Vsacko neupřednostňuje formální komunikaci nad neformální. Přínosná je veškerá snaha docílit zlepšení prostřednictvím nastíněných návrhů a strategií od účastníků CR. Na úrovni formálních setkání se poté jedná o iniciování seminářů a konferencí, kterých se jednotliví aktéři zúčastňují. Působivým výsledkem takového shromáždění bylo vytvoření „Rozvojového partnerství v oblasti cestovního ruchu v mikroregionu Hornovsacko“. Toto partnerství zapojilo zejmé-

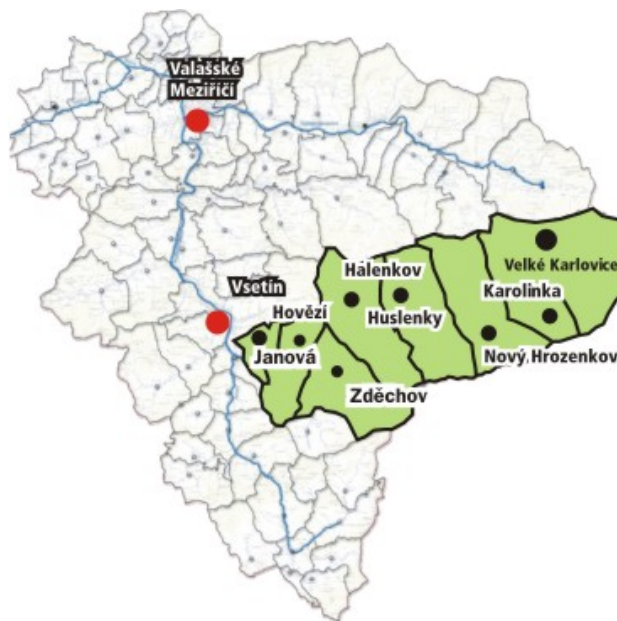
na podnikatele v CR, místní dopravce (ČSAD Vsetín) a neziskové organizace (Sdružení Valašsko – Horní Vsacko, ČSOP Salamandr) a „*celá věc byla prezentována, jak na konaných pracovních jednáních s veřejností, tak také v jednotlivých zastupitelstvech všech členských obcí svazku.*“ [13]. Zájmovou oblastí podpory se stal v té době aktuální projekt realizace Cyklostezky Bečvy a její doprovodné infrastruktury a návrh jednotné a detailní webové stránky, respektive portálu, jenž by informoval o možnostech CR v regionu a sjednotil nabídku produktů a služeb cestovního ruchu (www.valassko-hornovsacko.cz). Propagace příležitostí pro cestovní ruch neprobíhá pouze na internetové úrovni. Mikroregion Hornovsacko je také prezentován na regionálních a zahraničních veletrzích CR (Region-tour Brno, Slovakiatour Bratislava, Cykloturistika Hradec Králové, CBR Mnichov aj.). [13]

4.2.2 MAS Valašsko – Horní Vsacko

Místní akční skupina (dále MAS Valašsko – Horní Vsacko) byla založena v roce 2007 jako nestátní nezisková organizace. MAS Valašsko – Horní Vsacko je předurčena k činnostem podporující vzájemnou participaci veřejných, podnikatelských a neziskových subjektů, které sídlí na území mikroregionu Hornovsacko, nejen v oblasti cestovního ruchu.

Do MAS Valašsko – Horní Vsacko spadají obce a města zmíněná již u Sdružení Valašsko – Horní Vsacko vyjímaje město Vsetín a obci Bystřičku. Společným úsilím zaopatřují rozvoj mikroregionu, rozhodují o společných záměrech a realizují konkrétní projekty. Mezi další členy, kteří s místní akční skupinou spolupracují v rámci podpory CR, patří zástupci podnikatelského a neziskového sektoru, např.: SKI areál Karolinka, Horský hotel Soláň, IC Zvonice Soláň, TJ Sokol Huslenky, TJ Sokol Nový Hrozenkov, Valašské národní divadlo, WALLACHIAN, o.s., Ranč pod Černým a mnohé jiné.

V rámci meziregionální spolupráce mezi místními akčními skupinami je možné chápat partnerství v širším územním a zájmovém hledisku, tedy nejen přímočaře v oblasti CR. V roce 2007 bylo podepsáno **Memorandum Místních akčních skupin** a jednalo se o MAS Valašsko – Horní Vsacko, MAS Hornolidečsko, MAS Střední Vsetínsko, MAS Východní Slovácko, MAS Podhostýnsko, MAS Vizovicko a Slušovicko, MAS Ploština a MAS Luhačovské Zálesí. Spolupráce je spíše formální záležitostí a v oblasti CR není doposud příliš závazná.

Obr. 8. Administrativní vymezení MASVHV. [13]

Prioritami místní akční skupiny je vytvoření příznivých podmínek pro podnikání a zlepšení atraktivnosti mikroregionu pro účely cestovního ruchu podporou jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace; zlepšení kvality života v mikroregionu, zajištění kvalitní a dostupné sociální služby a podpůrných podmínek pro podnikání; rozvoj a zkvalitnění spolupráce s místními, meziregionálními a mezinárodními partnery vedoucí k efektivnímu rozvoji území MAS či příjem, výběr, administrativní řešení a kontrola předkládaných projektů žadateli z mikroregionu Hornosacko pro získání finančních prostředků z programu LEADER. [14], [25], [18]

Pro MAS Valašsko – Horní Vsacko bylo významným mezníkem zapojení se právě do programu Leader, což bylo hlavním důvodem vytvoření samotné MAS Valašsko – Horní Vsacko. Tato iniciativa následně vedla ke zpracování Strategického plánu Leader pro období 2008 – 2013 a Integrované strategie území MASVHV 2008 – 2013. [14] “V roce 2009 byl tento strategický plán vybrán na půdě Ministerstva zemědělství k podpoře a otevřely se tak dveře k čerpání finančních prostředků z fondů EU a naplnění poslání tohoto sdružení.“ [14]

Finanční prostředky MAS Valašsko – Horní Vsacko jsou získávány z členských příspěvků a příspěvků za zpracování a realizaci projektů členů MAS. Určitou část příjmů tvoří dotace, sponzorské dary a příjmy z vlastní hospodářské činnosti (například příjmy za provedení školení a poradenství). [14], [25]

V rámci aktivity LEADER bylo uskutečněno několik projektů na podporu infrastruktury CR. MAS Valašsko – Horní Vsacko aktivně definuje své záměry, které se týkají udržitelného rozvoje celého zájmového území. Pod oblast CR pak spadá tzv. projekt spolupráce a poté projekty na podporu infrastruktury CR.

„Projekt spolupráce“ je možno realizovat v rámci Programu rozvoje venkova po splnění dvou podmínek. Prvním předpokladem je nalezení vhodného místního či zahraničního partnera k uskutečnění projektu pro podporu CR, který zároveň spadá do strategických cílů zúčastněných aktérů. [18] Jedním z takových projektů byl projekt “Nízký Jeseník s Valašskem – společně a s potleskem” který připravovala MAS Valašsko – Horní Vsacko ve spolupráci s MAS Nízký Jeseník v roce 2010. Předmětem projektu mělo být vytvoření technického zázemí pro pořádání společensko-kulturních akcí, které by probíhaly na každém území partnera. „V červnu 2010 byla zaregistrována žádost o dotaci na tento projekt, bohužel nebyla z důvodu značného převisu zájemců vybrána k financování.“ [18]

Na základě koordinované pomoci MAS Valašsko – Horní Vsacko místním žadatelům proběhly dva významné projekty na podporu CR zaměřené na modernizaci sportovně-rekreačních areálů. Jednalo se o: [18], [28]

- modernizaci sportovně rekreačního areálu přírodního koupaliště Nový Hrozenkov,
- modernizaci koupaliště se sportovním zázemím v obci Zděchov.

Právě tyto dva zmíněné projekty byly zčásti dotovány z Regionálního operačního programu Střední Morava.

4.2.3 Informační centrum Velké Karlovice

Nezastupitelnou roli v rámci propagační činnosti mají informační centra. Především IC Velké Karlovice, IC Zvonice Soláň a IC Vsetín jsou hodnocena velmi pozitivně. Spolupráce informačních center v mikroregionu s veřejnou a soukromou sférou je celkem příznivá, ačkoliv jednostranná iniciativa informačních center byla limitujícím faktorem vzájemného očekávání. Nicméně postupem času se tato iniciativa přesouvá i na podnikatelský sektor, který v takové formě spolupráce spatřuje osobní výhody.

IC Velké Karlovice má již dlouholetou zkušenost se spoluprací v sektoru cestovního ruchu. Původně vzniklo pro podporu místní knihovny a místního muzea řezbářských a jiných řemeslných prací. Došlo také k přemístění IC do centra obce za účelem přiblížení služeb IC turistům, kteří do obce zavítají. Nemůžeme přesně vymezit cílovou skupinu. Služby IC jsou zaměřeny, jak na místní občany, tak návštěvníky z jiných obcí, regionů, či zahraničí -

z 90 % se ale jedná ale o české turisty. Klientela je v rámci věkových a příjmových kategorií taktéž velmi různorodá. [27]

Vybavenost IC propagačními materiály je dostatečná v tištěné podobě. V letošním roce jsou propagační letáky a brožury tematicky zaměřena (Muzeum a řemesla, Turistika, cykloturistika, Příroda, Památky, Ubytování či Koupaliště). Turistům je tak usnadněno časově náročné vyhledávání prostřednictvím webových stránek, kde jsou informace stále nedostatečně přehledné. V závislosti na druhu pořádané akce je diferencovaná také její propagace. Prezentace konaných akcí na internetu není silnou stránkou IC zejména z toho důvodu, že zaměstnanci IC preferují přímý kontakt s klientem a přímé plnění jeho požadavků týkající se nejen navštívení takové akce, ale i konkrétních přání trávení volného času v okolí. Financování propagačních materiálů zajišťují samotná IC, resp. obecní úřady a dochází také ke sponzoringu ze strany místních podnikatelů. IC Velké Karlovice neuvažuje o tvorbě produktových balíčků CR, což by časově usnadnilo práci zaměstnanců IC při poskytování informací. IC Velké Karlovice považuje přímý kontakt za nezastupitelný a velmi si cení případné zpětné vazby samotného klienta CR, ať už se týká vyjádření spokojenosti či nespokojenosti ve formě stížností na jednotlivé hoteliéry, majitele stravovacích zařízení aj. [27]

Nejvýrazněji probíhá spolupráce s ostatními subjekty CR při pořádání společných kulturních (např. řemeslné dny, výstavy, přehlídky loutkových divadel, folklórní festivaly, poutě a jarmarky) a sportovních akcí (Karlovský Pepi maraton), při sdílení informací a při prezentaci ostatních produktů a služeb CR v mikroregionu. IC Velké Karlovice aktivně spolupracuje s místními folklórními sdruženími a s folklórními institucemi celé Moravy, dále se všemi ubytovacími a stravovacími zařízeními, které se nachází na území obce Velké Karlovice a vybranými zařízeními celého mikroregionu, pokud je ze strany podnikatelů ze vzdálenějších obcí projevěn zájem. Slabou stránku vidí IC Velké Karlovice v tom, že tito vzdálenější podnikatelé v oblasti CR si neuvědomují možné přínosy, které tkví ve vzájemné spolupráci. Snahou IC Velké Karlovice je prostřednictvím informačních schůzek, konferencí a otevřených dnů tyto vazby s nedůvěřivými podnikateli navázat. IC Velké Karlovice aktivně spolupracuje také se zástupci veřejného sektoru a nadregionálními institucemi, jakou je například Czech Tourism. Jedním z pozitivních důsledků takové spolupráce je vedení databáze CR, která shromažďuje údaje o potenciálních turistech a kterou sdílí nejen informační centra v mikroregionu Hornovsacko, ale např. i IC Zlín, IC Beskydy a další.

Spolupráce s operátory CR mimo obec je v rámci vytváření společné nabídky pro zahraniční turisty převážně v kompetenci významných hoteliérů v okolí. [27]

IC také funguje jako přímý zprostředkovatel prodeje výrobků a služeb mezi turisty na jedné straně a řemeslníky, hudebníky, folklórními sdruženími, dopravci, hoteliéry a provozovateli restaurací na straně druhé. Ve spolupráci s místními představiteli řemeslných a lidových tradic prezentuje IC Velké Karlovice unikátní valašské produkty na veletrzích cestovního ruchu v ČR i v zahraničí (např. Regiontour Brno, CBR Mnichov aj.) [27]

4.3 Přeshraniční spolupráce

Mikroregion Valašsko – Horní Vsacko spolupracuje také se zahraničními partnery. Představitelé mikroregionu (Sdružení Valašsko – Horní Vsacko, MAS Valašsko – Horní Vsacko, konkrétní obce mikroregionu) se snaží rozvíjet oblast cestovního ruchu na bázi partnerských smluv a dohod, které vedou ke kolektivnímu metodickému postupu při realizaci společných projektů, vzájemné propagaci svých území a absorpci nových spolupracujících aktérů i za hranicemi státu.

Mezi významné projekty realizované v rámci spolupráce mikroregionu Hornovsacko se zahraničními partnery patří: [13], [28]

Spolupráce Valašska – Horního Vsacka a Hornokysucka při podpoře běžkařské infrastruktury

Aktivní spolupráce mezi těmito mikroregiony probíhá již od roku 2004. Společně vzniklý projekt je zaměřen na zlepšení běžkařské infrastruktury (úpravy tratě v délce 40 km, 43 kusů informačních panelů, doprovodná infrastruktura) v obou mikroregionech.

Jednalo se o samostatný projekt, jehož žadatelem bylo Sdružení Valašsko – Horní Vsacko a partnerem již zmíněný mikroregion Horné Kysuce. Financování ze 75 % (3 726 887 Kč) zaštitily dotace z EU v rámci Iniciativy Společenství Interreg IIIA (česko-slovenské příhraničí). Celkové náklady činily 4 969 183 Kč. Za tyto finanční prostředky se podařilo úspěšně zrealizovat tento plán a k dispozici je v současné době trať v přibližné délce 80 km vedená na pomezí Beskyd a Javorníků.

Spolupráce Valaška – Horního Vsacka a Trnavského samosprávného kraje při podpoře cykloturistiky

MAS Valaško – Horní Vsacko uzavřela v roce 2008 smlouvu o partnerské spolupráci se slovenským partnerem a to Trnavským samosprávným krajem. Jádrem této spolupráce je realizace projektu „**Trnavská naučná cyklotrasa**“, jenž bude navazovat na projekt mikroregionu Hornovsacka s názvem „**Cyklostezka Bečva**“. Spolupráce povede k efektivnější propagaci a vzájemné pomoci při realizaci funkčních aktivit (výměnné pobyty, školy v přírodě aj.).

Spolupráce Valaška – Horního Vsacka a města Sappada při podpoře zimní turistiky

Sdružení Valaško – Horní Vsacko uzavřelo v roce 2008 smlouvu o partnerství a spolupráci s italským horským střediskem Sappada. Počátek spolupráce je iniciován ze strany mikroregionu Hornovsacko, kde se nachází výhodné podmínky pro běžkařské a sjezdové lyžování a protistranou se stali významní světoví sportovci (Pietro Piller Kottler, Silvio Fauner), kteří se podílí na přípravě sportovní akce mikroregionu „Karlovske padesátky“ a zajišťují účast většiny italských běžkařů z oblasti Sappada.

Cílem navázané spolupráce je taktéž vzájemná podpora kolektivních aktivit mezi občany mikroregionu Hornovsacko a občany města Sappada. Jedná se především o rodinný cestovní ruch zaměřený na zimní aktivity, který je v rámci partnerství rozvíjen. Jsou realizovány projekty z oblasti marketingu CR, školství a vzdělávání, kultury a umění. Strategickou vizí tohoto partnerství je možnost společně navrhovat a projektovat nové běžkařské tratě v mikroregionu.

5 MOŽNOSTI ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU V MIKROREGIONU HORNOVSACKO

5.1 Podpora přeshraniční spolupráce se Slovenskou republikou

Rámcově jsou příhraniční regiony pro rozvoj cestovního ruchu specifické ve struktuře návštěvníků, která je tvořena z velké části zahraničními turisty. To reflektuje potřebu sjednotit marketingovou strategii při poskytování služeb cestovního ruchu.

Mikroregion Hornovsacko je příhraniční oblastí se Slovenskou republikou, což vyžaduje v dlouhodobém měřítku rozvíjet vztahy s obcemi a ostatními organizacemi sousedního státu. Nicméně v současné době se tato přeshraniční spolupráce jeví jako nedostačující, poněvadž potenciál rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu není plně využit.

Mezi slabé stránky mikroregionu Hornovsacko v oblasti zpřístupnění se zahraničním turistům patří:

- nedokonalá přeshraniční propagace mikroregionu Hornovsacko jako atraktivní turistické destinace,
- absence vlastních turistických produktů, programů a zážitkových balíčků (zážitkové balíčky nabízí pouze Informační a poradenské centrum pro cestování, akce a aktivity v Beskydech a na Valašsku – tzv. Valašské království),
- nerozvinutá síť mezi subjekty cestovního ruchu v mikroregionu Hornovsacko a slovenskými regiony (zejm. s Trenčianským samosprávným krajem),
- neexistence přeshraničního informačního systému.

Z dlouhodobého hlediska by nemělo docházet k podcenění problematiky podpory přeshraničních aktivit v oblasti cestovního ruchu ze strany zvláště institucionálních aktérů mikroregionu Hornovsacko, kterými jsou například Sdružení Valašsko – Horní Vsacko, místní informační centra či zástupci jednotlivých obcí Hornovsacka, ani ze strany Trenčianského samosprávného kraje jako partnerského regionu.

V rámci opatření cílených na podporu přeshraniční spolupráce v oblasti CR, uvádím tyto aktivity:

1. **Vytvoření přeshraničního informačního portálu** cestovního ruchu, který by byl zaměřen zejména na oboustranné sdílení informací v oblasti návštěvnosti a tím pádem efektivnější typizaci cílových skupin návštěvníků, která by směřovala k vytvoření produktových balíčků a programů na míru návštěvníkům.
2. **Koordinovaná přeshraniční propagace přírodních, kulturních a sportovních předpokladů partnerských regionů** (společná propagace na veletrzích CR v nadnárodním měřítku).
3. **Navázání dalších partnerských smluv** zaměřených na oblast podpory infrastrukturálního zázemí CR (společná návaznost pěších tras, cyklostezek, hipotras atd.)

5.2 Vytvoření organizace CR v mikroregionu Hornovsacko

Dostatečná informovanost o celé škále předpokladů CR je predispozicí pro udržení vazeb mezi spolupracujícími subjekty. Vzájemné poskytování celistvých informací o nabídce CR je subjekty přijímáno pozitivně, protože obecně slouží k vytváření společných produktů CR (příkladem může být pořádání sportovních a kulturních akcí, které by bez aktivní spolupráce nemohly být uskutečněny a byly by omezovány z hlediska nákladnosti propagace či nedostatku manažerských schopností).

Limitujícím faktorem je absence jedné konkrétní organizace zajišťující činnosti destinačního managementu v mikroregionu Hornovsacko.

Řešením a úkolem pro Sdružení Valašsko – Horní Vsacko, jako prozatím nejvýznamnějšího koordinátora aktivit v oblasti rozvoje cestovního ruchu, by mohlo být založení zastřešující organizace cestovního ruchu v území. Pozitivní důsledek tohoto opatření vidím v uceleném a efektivním přístupu této instituce zajistit trvalý rozvoj sféry cestovního ruchu.

Organizace CR v mikroregionu Hornovsacko by byla schopna:

1. jednotně a koordinovaně **zajišťovat projektové a marketingové aktivity CR,**
2. **vytvářet ucelenou nabídku produktů, programů a služeb CR,** která je dosud velmi roztržštěná,
3. propojit turistickou nabídku produktů a služeb mikroregionu se slovenskými partnery,

4. zaměřit se na systematickou a jednotnou **propagaci mikroregionu**,
5. zaměřit se na **prodej zájmového území** jako atraktivní turistické destinace s konkurenceschopnou turistickou nabídkou pro specifické cílové skupiny (sportovci, rodiny s dětmi, senioři),
6. **vytvořit nové pracovní příležitosti** ve službách CR.

5.3 Tvorba sítě cestovního ruchu v mikroregionu Hornovsacko

Sítě představují prostorovou provázanost subjektů cestovního ruchu v určitém území, kdy cílem takto vytvořené sítě je vícestanné čerpání výhod. Rozlišujeme institucionální síť, která je reprezentována představiteli veřejné správy a neziskového sektoru nebo podnikatelskou síť, ve které jsou zastoupeni provozovatelé ubytovacích, stravovacích, kulturních a sportovních zařízení a jejichž snahou je sdílet údaje o klientele CR, snižovat své náklady na provoz a podílet se na tvorbě společného marketingu.

I přesto, že v posledních letech se v mikroregionu Hornovsacko klade na vzájemnou spolupráci a koordinaci rozvoje cestovního ruchu důraz, je důvěra podnikatelských subjektů nízká. Dle informací získaných od respondentů je tato nedůvěra zapříčiněna nedostatečnou informovaností v oblasti stávajících trendů rozvoje CR, která vychází z teorie destinačního managementu a marketingu. Zejména mnozí menší a střední podnikatelé věří, že se stanou na trhu konkurenceschopnými, pokud vytvoří stejné podmínky pro turisty, jako má konkurenční podnik v blízké lokalitě. Tento přístup je v problematice sítí cestovního ruchu všeobecně špatný. Je žádoucí poskytnout turistům rozmanité a unikátní služby a produkty, kterými se docílí toho, že turisté se budou do regionu rádi vracet.

Zřetelná úroveň sítě byla utvářena snahou Sdružení Valašska – Horního Vsacka a kontaktovaných hoteliérů či provozovatelů restaurací a středisek volnočasového využití při pořádání nadregionálních sportovních událostí v mikroregionu.

Návrhy pro zlepšení stávající situace:

1. **Pořádání seminářů a workshopů** pro provozovatele ubytovacích a stravovacích zařízení a pořadatele kulturních a sportovních akcí.
2. **Koordinovaná komunikace v rámci navázání partnerství** a zřetelná formulace výhod plynoucí pro podnikatele z konkrétní formy spolupráce.
3. **Vytvoření společné nabídky CR** (společné produktové balíčky).

ZÁVĚR

Mikroregion Hornovsacko svou polohou v malebné a prozatím neznečištěné přírodě a svými jedinečnými kulturními znaky (jako je valašské nářečí, valašská architektura, tradiční pokrmy a nápoje) má velmi dobré předpoklady pro to, stát se atraktivní destinací pro turisty z celé ČR, ale také pro zahraniční turisty.

Potenciál rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu Hornovsacko z hlediska výskytu přírodních a historických památek a z hlediska pořádaných kulturních akcí, jež jsou vysoce atraktivní pro turisty ze sousedních krajů, ze zahraničí, ale i pro domácí návštěvníky, zde bez sebemenších pochyb je. Různorodost a ojedinělost folklorních tradic Hornovsacka je vysoce konkurenceschopným prvkem a proto by veškeré snahy o rozvoj venkovské turistiky, rekreace a jiných alternativních forem turismu měly být zaměřeny na nadprůměrnou propagaci lidového umění a tradičních valašských hodnot. Přínosem bylo nedávné zbudování sítě informačních center, která tuto funkci marketingové propagace zčásti plní.

Cestovní ruch v mikroregionu je úzce zaměřen na aktivní trávení dovolené. Potenciál pro rozvíjení sportovní turistiky je na vysoké úrovni. Z toho důvodu je potřebné ucelit nabídku využitelnosti sportovních, zvláště pak lyžařských areálů v území, cyklistických, pěších a naučných tras a snažit se o zviditelnění méně známé hipoturistiky a agroturistiky. Zejména agroturistika zažívá ohromný boom, kdy hlavně lidé z velkých měst, kteří jsou neustále vystaveni hektickému životnímu stylu, vyhledávají možnost trávení volných chvil v neznečištěném životním prostředí a v bezprostřední blízkosti zvířat.

Druhou významnou oblastí, která činí region unikátní, je spolupráce v rámci zachování kulturní identity celého mikroregionu. Pořádání tradičních kulturních akcí, přehlídek řemesel, propagace kulturních událostí a ochrana dochovalé lidové architektury předurčuje ke vzájemné participaci jednotlivých aktérů, jimiž jsou jednotlivé obce (na jejichž území k těmto aktivitám dochází), místní folklorní sdružení a neziskové organizace.

Třetí oblast je důsledkem iniciace podnikatelů, obcí a sdružení spolupracovat na projektech, které cestovní ruch nadále rozvíjí zvláště v oblasti infrastruktury. Je nemožné si nevšimnout změn, které v mikroregionu v posledních letech nastaly. Výslednými produkty této spolupráce jsou zbudované sítě cyklotras a pěších tras, zmodernizované lyžařské areály, zrekonstruovaná sportovně-rekreační zařízení v jednotlivých obcích a modernizace ubytovacích a stravovacích zařízení.

Cílem této práce bylo zhodnotit současné trendy ve spolupráci místních aktérů v regionu, která není plně rozvinuta. Také v přeshraniční spolupráci se sousední slovenskou stranou jsou vnímány mezery, které by bylo možné přijetím nastíněných opatření odstranit. S tím souvisí potřeba nadále posilovat a prohlubovat spolupráci mezi veřejnou a privátní sférou, která nebude omezena pouze na infrastrukturální stránku rozvoje cestovního ruchu, ale také na spolupráci aktérů v oblasti propagace atraktivních míst v regionu, spolufinancování společných aktivit cestovního ruchu a sdílení informací v rámci dokonale provázané sítě, ve které by byla zainteresována co největší míra působících subjektů v cestovním ruchu v mikroregionu Hornovsacko.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY*Monografie:*

[1] PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2. přeprac. vyd. Praha: Idea Servis, 2007. 124 s. ISBN 978-80-85970-55-5.

[2] HORNER, S., SWARBROOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. 488 s. ISBN 80-247-0202-9.

[3] WOKOUN, R. a kol. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

[4] HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. 1. vyd. Nakladatelství Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3.

[5] PÁSKOVÁ, M. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. 2. vyd. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2009. 298 s. ISBN 978-80-7435-006-1.

[6] BALETKA, L. a kol. *Okres Vsetín – Rožnovsko, Valašskomeziříčsko, Vsetínsko*; Hvězdárna Valašské Meziříčí, 2002. 963 s. ISBN 80-7275-024-0.

[7] PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu – Jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 341 s. ISBN 80-247-1014-5.

Internetové a ostatní zdroje:

[8] Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky: *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007 – 2013* [online]. [cit. 2010-10-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.mmr.cz/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-na->>.

[9] Zlínský kraj – informační portál: *Program rozvoje cestovního ruchu Zlínského kraje* [online]. [cit. 2010-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=29586&doctype=ART&nid=2584&cpil=1>>.

- [10] PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. Destinační management – prezentace. [online]. [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW: <ucr.uhk.cz/documents/Management/predn/DM.ppt>.
- [11] *NPR Razula* [online]. [cit. 2010-10-25]. Dostupný z WWW: <<http://nature.hyperlink.cz/vsetinsko/Razula.htm>>.
- [12] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zařízení).
- [13] *Sdružení Valašsko - Horní Vsacko* [online]. [cit. 2010-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.valassko-hornovsacko.cz/cs>>.
- [14] *MAS Valašsko – Horní Vsacko* [online]. [cit. 2010-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.masvhv.cz/cz>>.
- [15] Turistický průvodce Valašsko (Česká centrála cestovního ruchu Východní Moravy) – propagační literatura.
- [16] Czech Tourism: *Organizace CR v regionech* [online]. [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/files/regiony/destin/organizacecrrvregionech.pdf>>.
- [17] *Czech Tourism* [online]. [cit. 2010-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/>>.
- [18] Ing. Josef Zvěřina, místopředseda MAS Valašsko – Horní Vsacko – informace získané formou osobního setkání.
- [19] Český statistický úřad Zlín [online]. [cit. 2010-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.zlin.czso.cz/>>.
- [20] MAS Valašsko – Horní Vsacko: *Integrovaná strategie území MAS Valašsko – Horní Vsacko na období 2008 – 2013* [online]. [cit. 2010-10-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.masvhv.cz/cz/6-dokumenty-mas.html>>.
- [21] Ministerstvo financí České republiky: *Administrativní registr ekonomických subjektů – ARES* [online]. [cit. 2010-11-26]. Dostupný z WWW: <www.info.mfcr.cz/ares>.
- [22] Úřad práce Vsetín [online]. [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz>>.

- [23] Oficiální web města Vsetína [online]. [cit. 2011-01-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.mestovsetin.cz/>>.
- [24] WOKOUN, R. a kol. Ekonomická geografie – distanční studijní opora, Masarykova univerzita v Brně – ekonomicko-správní fakulta, 2004.
- [25] *Stanovy MASVHV* [online]. [cit. 2011-03-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.masvhv.cz/cz/6-dokumenty-mas.html>>.
- [26] Úřad práce Zlín [online]. [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>>.
- [27] Zdenka Mouleová, vedoucí IC Velké Karlovice – informace získané formou osobního setkání.
- [28] MAS Valašsko – Horní Vsacko: *Strategický plán Leader MASVHV*. [online]. [cit. 2011-03-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.masvhv.cz/cz/6-dokumenty-mas.html>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CR	Cestovní ruch
ČR	Česká republika
DSO	Dobrovolný svazek obcí
EU	Evropská unie
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IC	Informační centrum
MAS	Místní akční skupina
MASVHV	Místní akční skupina Valašsko – Horní Vsacko
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NPR	Národní přírodní rezervace
NUTS	Územní jednotka
SKI	Označení lyžařského areálu
SR	Slovenská republika

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Organizační schéma destinačního managementu.....	25
Obr. 2. Turistické regiony.....	35
Obr. 3. Turistické oblasti	36
Obr. 4. Vymezení mikroregionu Valašsko – Horní Vsacko.....	39
Obr. 5. Hustota zalidnění v MASVHV.....	41
Obr. 6. Naučná stezka Vsetín.....	55
Obr. 7. Naučná stezka Javorníky	55
Obr. 8. Administrativní vymezení MASVHV	67

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Druhy CR podle míry návštěvnosti v období červenec – září 2009.....	17
Tab. 2. Rozloha obcí v mikroregionu a hustota obyvatel.	40
Tab. 3. Počet obyvatel v mikroregionu Hornovsacko mezi léty 1995 – 2009.....	41
Tab. 4. Ekonomicky aktivní a neaktivní obyvatelstvo k 31. 12. 2001.....	43
Tab. 5. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo dle odvětví ekonomické činnosti k 31. 12. 2001	43
Tab. 6. Míra nezaměstnanosti v mikroregionu Hornovsacko.....	45
Tab. 7. Základní občanská vybavenost v mikroregionu Hornovsacko.....	61

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I Počet obyvatel v jednotlivých obcích mikroregionu Hornovsacko

Příloha P II Ekonomická aktivita obyvatelstva dle jednotlivých obcí v mikroregionu

Příloha P III Ekonomicky aktivní obyvatelstvo dle odvětví ekonomických činností

Příloha P IV Míra nezaměstnanosti v jednotlivých obcích mikroregionu Hornovsacko

Příloha P V Souhrn kulturních a historických památek v obcích mikroregionu

Příloha P VI Přehled nabídky ubytovacích zařízení ve vybraných obcích mikroregionu
Hornovsacko

Příloha P VII Základní občanská vybavenost v jednotlivých obcích mikroregionu
Hornovsacko

**PŘÍLOHA P I: POČET OBYVATEL V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH
MIKROREGIONU HORNOVSACKO**

Název obce	Počet trvale žijících obyvatel v mikroregionu v letech 1995 - 2009			
	1995	2000	2005	2009
Bystřička	965	973	932	953
Halenkov	2 409	2 368	2 401	2 419
Hovězí	2 294	2 320	2 372	2 396
Huslenky	2 109	2 101	2 092	2 116
Janová	683	634	721	777
Karolinka	2 948	2 927	2 857	2 694
Nový Hrozenkov	2 817	2 786	2 696	2 744
Ústí u Vsetína	557	614	576	611
Velké Karlovice	2 773	2 707	2 635	2 599
Vsetín	30 823	29 556	28 261	27 558
Zděchov	652	669	626	607
Mikroregion Hornovsacko	49 030	47 655	46 169	45 474
Okres Vsetín	148 464	148 133	145 814	145 692
Zlínský kraj	600 617	597 890	590 142	591 042

Zdroj: ČSÚ Zlín

PŘÍLOHA P II: EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATELSTVA DLE JEDNOTLIVÝCH OBCÍ V MIKROREGIONU HORNOVSACKO

Název obce	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle obcí			Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo podle obcí		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Nepracující důchodci	Studenti, učni
Bystřička	476	264	179	499	222	174
Halenkov	1 163	658	505	1 193	543	427
Hovězí	1 113	640	473	1 193	492	458
Huslenky	990	580	410	1 097	484	413
Janová	351	187	164	334	158	126
Karolinka	1 387	772	615	1 500	692	519
Nový Hrozenkov	1 319	755	564	1 413	622	542
Ústí	312	182	130	284	125	95
Velké Karlovice	1 336	721	615	1 334	655	475
Vsetín	15 132	8 069	7 063	13 814	5 950	5 419
Zděchov	309	172	137	354	156	132
Mikroregion Hornovsacko	23 888	13 000	10 855	23 015	10 099	8 780
Okres Vsetín	73 991	40 660	33 331	72 342	32 037	27 319

Zdroj: ČSÚ Zlín – SLDB 2001

**PŘÍLOHA P III: EKONOMICKY AKTIVNÍ OBYVATELSTVO DLE
ODVĚTVÍ EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ V JEDNOTLIVÝCH
OBCÍCH MIKROREGIONU HORNOVSACKO**

Název obce	Celkem	V tom podle odvětví ekonomické činnosti				
		Zemědělství, lesnictví, rybolov	Průmysl	Stavebnictví	Obchod a ostatní služby	Ostatní odvětví
Bystřička	476	30	150	49	79	140
Halenkov	1 163	84	474	103	135	309
Hovězí	1 113	70	399	109	192	292
Huslenky	990	93	356	121	124	250
Janová	351	14	110	35	52	113
Karolinka	1 387	52	741	71	135	330
Nový Hrozen- kov	1 319	94	472	154	171	317
Ústí	312	15	97	32	47	103
Velké Karlovi- ce	1 336	141	404	70	151	399
Vsetín	15 132	238	5 581	1 091	2 106	5 206
Zděchov	309	32	129	22	35	82
Mikroregion Hornovsacko	23 888	863	3 332	766	1 121	7 541
Okres Vsetín	73 991	2 814	28 885	6 541	10 478	20 435

Zdroj: ČSÚ Zlín – SLDB 2001

PŘÍLOHA P IV: MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH MIKROREGIONU HORNOVSACKO

Název obce	Míra nezaměstnanosti v letech 2005 – 2010 (v %)					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Bystřička	8,2	7,4	6,8	7,0	12,1	11,2
Halenkov	16,3	16,0	9,0	11,0	19,2	18,7
Hovězí	9,1	9,9	7,1	6,3	15,8	14,9
Huslenky	13,6	11,5	7,2	9,1	17,9	19,8
Janová	12,3	7,4	6,8	8,5	10,0	12,3
Karolinka	15,2	12,0	8,1	8,4	18,4	16,4
Nový Hroz- zenkov	11,7	10,2	7,3	8,3	18,1	18,3
Ústí	7,4	8,3	5,4	4,5	15,4	10,3
Velké Karlo- vice	11,8	11,5	8,3	8,5	13,1	12,5
Vsetín	10,9	9,8	7,0	7,8	13,6	12,0
Zděchov	10,4	15,2	8,1	9,7	14,2	16,2
Mikroregion Hornovsacko	11,5	10,8	7,4	8,1	15,3	14,8
Okres Vsetín	10,8	9,7	7,1	7,3	12,3	11,6
Zlínský kraj	9,27	7,75	6,2	6,13	10,83	10,4

Zdroj: ČSÚ Zlín; Úřad práce Vsetín, Úřad práce Zlín

PŘÍLOHA P V: SOUHRN KULTURNÍCH A HISTORICKÝCH PAMÁTEK V OBCÍCH MIKROREGIONU HORNOVSACKO

Název obce	Kulturní a historické památky
Vsetín	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Renesanční zámek ze 17. století ▪ Evangelický kostel Dolního sboru ▪ Evangelický kostel Horního sboru ▪ Maštaliska – bývalý panský dvůr ▪ Farní kostel Nanebevzetí Panny Marie ▪ Památník osvobození věnovaný obětem světových válek ▪ Panská zahrada – městský park
Ústí	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1775 ▪ Pomník obětem 2. světové války
Janová	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaplička na hřbitově z roku 1890 ▪ Zvonička z roku 1930 ▪ Památník obětem I. světové války z roku 1938
Hovězí	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1712 ▪ Kalvárie s plastikami P. Marie a sv. Jana z roku 1858 ▪ Farní kostel sv. Maří Magdalény z roku 1733 ▪ Kamenný kříž na hřbitově z roku 1792 ▪ Jednopatrový zámek Kaštýl ze 17. století ▪ Pomník zalesnění z roku 1892
Huslenky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evangelický kostel z let 1873 – 1892 ▪ Pomník na Papajském sedle na připomínku přechodu vojsk 1. československého armádního sboru

	<ul style="list-style-type: none">▪ Partyzánský pomník Josefa Laži a jeho rodiny▪ Pomník obětí národně osvobozenického boje za 2. světové války▪ Thonetův zámek v údolí Kychová
Halenkov	<ul style="list-style-type: none">▪ Kovový kříž u farního kostela▪ Bývalý panský dvůr s kamenným erbem rodu Illesházů▪ Katolický kostel z roku 1788▪ Dochovaná roubená zvonička v údolí Dinotice▪ Zámek Thonetů v Dinotici▪ Pomník na připomínku padlých v obou světových válkách▪ Zrekonstruovaná drobná roubená lidová stavba z 18. století
Nový Hrozenkov	<ul style="list-style-type: none">▪ Památník národního umělce Antonína Strnadla▪ Římskokatolický kostel z roku 1780▪ Pomník padlých v 1. světové válce▪ Partyzánský pomník na Beskydě, ve Vápence a na Kladňáčce
Karolinka	<ul style="list-style-type: none">▪ Dochovaný soubor lidové architektury z 18. století▪ Pomník T. G. Masaryka a pomník vyvražděné rodiny Orságů▪ Galerie akademického malíře I. Hartingera▪ Novodobý kostel z roku 1997
Velké Karlovice	<ul style="list-style-type: none">▪ Farní roubený kostel Panny Marie Sněžné z roku 1754, fara, roubená stáj a kamenný kříž tvořící společně chráněný celek dochované lidové architektury▪ Bývalé fojtství, Boží muka▪ Památník padlým partyzánům

	<ul style="list-style-type: none">▪ Pomník na připomínku padlých v obou válkách▪ Pomník T. G. Masaryka▪ Usedlost na „Sihle“▪ Židovský hřbitov z druhé poloviny 19. století▪ Galerie zvonice▪ Galerie pod Soláňem▪ Valašský ateliér u Hofmanů
Zděchov	<ul style="list-style-type: none">▪ Farní kostel Proměnění Páně z roku 1778▪ Kamenný kříž rodu Illésházy▪ Pomník na počest padlých za 1. světové války z r. 1933

Zdroj: Vlastní výzkum, Webové stránky obcí mikroregionu Hornosacko, [6], [13], [28]

PŘÍLOHA P VI: PŘEHLED NABÍDKY UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ VE VYBRANÝCH OBCÍCH MIKROREGIONU HORNOVSACKO

Název obce	Vybraná ubytovací zařízení
Vsetín	Hotel u Vychopňů Hotel Britannia Hotel Magistr Hotel Pančava Hotel Sport Hotel Formanka Hotel Nová Radnice Hotelová ubytovna KAMU Horská chata Vsacký Cáb Rodinný penzion v Hluboké
Bystřička	Penzion Na Nové Penzion Oáza Chatová osada Pod Hrází (Slovan) Ubytování U Mokrošů Chalupa U Ševců Camp Bystřička Obzor Zlín Tábořiště Dolinky
Hovězí	Koliba U Splavu Ubytování v soukromí - A. a M. Motykovi Ubytování v soukromí U Babiců Autocamp U Splavu
Huslenky	Rekreační středisko Celnice

	Ubytování U Pokorných
Halenkov	Hotel Lidový dům Pension Fortuna Pension Na parní pile Chalupa Peciválka
Nový Hrozenkov	Hotel Lidový dům Hotel Permoník Horský hotel Portáš Horská chata Kohútka, Javorka, Pod Kohútku Horská chata Magnetka, Dagmar Horská chata Spartak Turistická ubytovna Vranča Chalupa Vranečka Chalupa Vranča Chalupa U Pekařů Apartmán U Vleku
Karolinka	Hotel Koník Horská chata Karolinka TJ Sokol Karolinka Turistická ubytovna U Hřiště Penzion Sklář Rekreační chata Karolinka Chalupa U Diatků Chalupa U Pavelků Dřevěnice U Raťkovského šenku Chalupa Pod Strání

Velké Karlovice	Hotel Babská Hotel Tatra Hotel Galík, Horal, Lanterna Hotel Lúka-Soláň Hotel Miloňov Hotel Pod Javorem Hotel Potocký Horský hotel Kyčerka Horská chalupa Bezd'a Horská chata Pluskovjanka, Horská chata Soláň Ubytování Andrea Ubytování Zastávka Ubytování U Pavelků Ubytování Razula Valašský dvůr Valašská chalupa Bukoriška Turistická chata Kyčerka Rekreační areál Lesková Rekreační středisko Kyčerka Autokempink Machůzky
------------------------	---

Zdroj: Webové stránky Sdružení Valašsko – Horní Vsacko, Webové stránky obcí Hornovsacka, vlastní výzkum

**PŘÍLOHA P VII: ZÁKLADNÍ OBČANSKÁ VYBAVENOST
V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH MIKROREGIONU HORNOVSACKO**

Obec	Základní občanská vybavenost v mikroregionu Hornovsacko k 31. 12. 2010							
	Školství				Zdravotnictví		Sociální služby	Pošta
	MŠ	ZŠ	SŠ	Umělecké a speciální školská zařízení	Počet zdravotnických zařízení	Lékárna	Domovy důchodců a s pečovatelskou službou	
Bystřička	1	-	-	-	4	-	-	1
Halenkov	1	1	-	1	6	-	2	1
Hovězí	1	1	-	-	5	1	-	1
Huslenky	1	1	-	-	2	-	-	1
Janová	1	1	-	-	-	-	-	-
Karolinka	1	1	-	1	6	1	3	1
Nový Hrozenkov	2	1	-	-	14	1	2	1
Ústí	1	-	-	-	-	-	-	-
Velké Karlovice	1	1	-	-	6	1	1	1
Vsetín	10	6	6	4	115	1	7	1
Zděchov	1	1	-	-	1	-	-	1
Mikroregion Hornovsacko	21	14	6	6	159	5	15	9

Zdroj: Veřejná databáze MOS - ČSÚ, vlastní výzkum

